8000

Сима Саманд

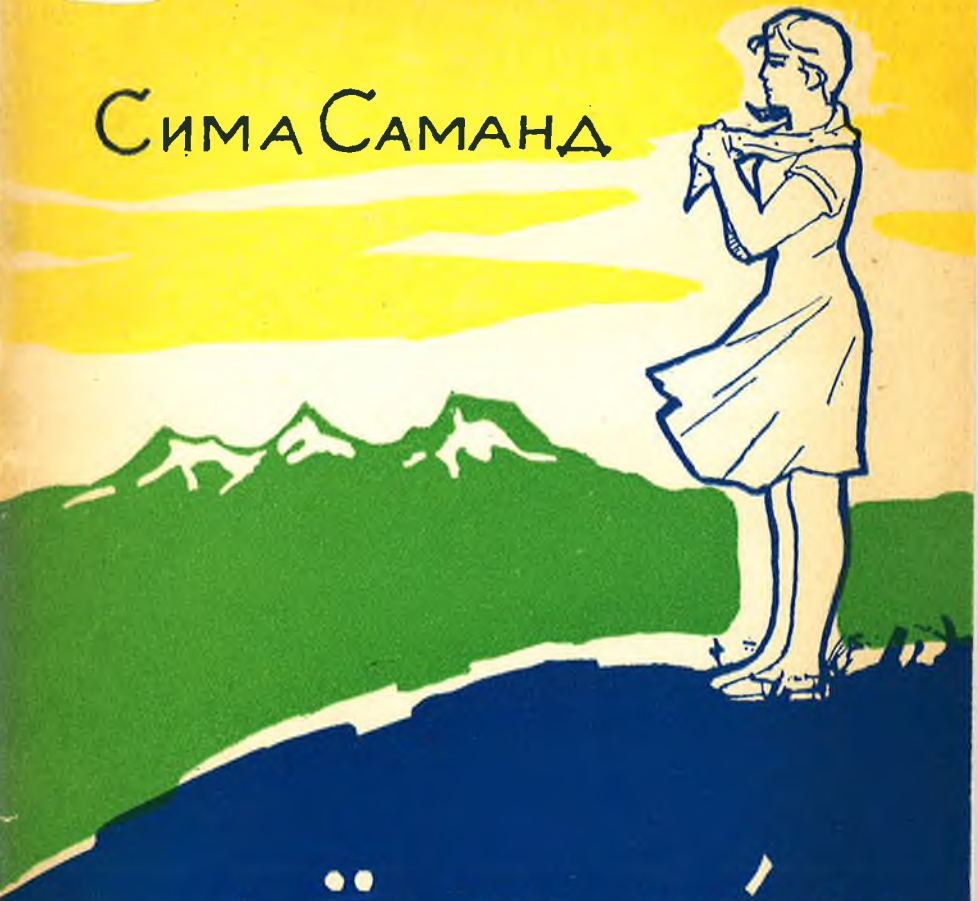

Е 38

ДӦ ШАЙИ

8000
E38

8R/0.70

СИМА СӘМӘНД

ДӦ ШАЙИ

Нәшьрәта „Һайастан"
Ереван, 1967

UNIV.
LEIDEN
BIBL.

Սիմա Սամանդ
Երկու ուրախություն
(քրդերեն)
«Հայաստան» հրատարակչություն
Երևան, 1967

Сима Саманд
Две радости
(на курдском языке)
Издательство „Айастан"
Ереван, 1967

ДӦ ШАЙИ

Машина Москва—Ереван незики шəһəр дьбу. Стансиа бь мəрьвава къмкъми бу. Һəр йəк жь Ѡан бе сəбьр һивйа qəѡм у пьзмамед хѡə бун. Ле р'еѡиед кӧ жь Москвае дьһатьн жь Ѡана бесəбртьр бун. Хортəк шəвда р'абьбу у бəр п'əнщəр'е сəкьнибу, дьле Ѡидавит, гава дьнһер'и, ѡəки һəр дəqəке əѡ незики шəһəре кьзкьри, де—бав, хушк, пьзмамед хѡə дьбə. Ереван иди бь т'əмами дьһатə ханекьрьне. Машинеда р'еѡи т'əвһəв бун. Йəки чəмəдане хѡə һьлда, е дьне һур—муре хѡə. Ле Ə'ли һəвалед хѡəва иди зува бəр дери сəкнибун у дьнһер'ин. Əѡи дурва хушка хѡə—Əсмəр дит, йа кӧ баqе гӧла дəстда бəрбь машине дьр'əвйа. Ə'ли шабу, готə Михаил:

— Ай, Əсмəра хушка мьн, бьньһер'ə? Михаил, əѡ чаѡа дьр'əвə, ч'ə'ве хѡə дьгəр'инə!

Кəта Михаил вьрда—ѡеда дьньһер'и, һəѡ дит Ə'ли кьрə гази. Əсмəре пер'а-пер'а дəнге бре хѡə бьһист.

әwе жь шабуна хwә шашкьр, ньзанбу кӀи алира бьчуйа.

Әсмәре хwә брера гиһанд, хwә авитә песире, әw рамуса у гава сәре хwә һьлбри, Михаил ди у гот:

— Ә'ли, һәбә—тӧнәбә әв Михаилә. Нә тә дәрһәqа wида әwqас нвисийә, wәки әз ида Михаил нас дькьм. У зәф шамә, wәки әw мә qәсьдийә. Дә, кӀәрәмкьн әм һәрьн, ьне, баво we Wаненә—мә дьгәрьн.

Тука дйа Ә'ли, wәхте кӧр дит, фрнах бу, әw кәмез кьр, рамуса.

— Әз qӧрба, чәве мә гьшка рон, тә сьламәти института хwә хлазкьр, шькьр, шькьр!— Әwе әw дьгот у шәрәкә дьие әw радьмуса. Ньгре Ә'ли сәкеда һиндьбу, мьнра жь бре нала четьре. Әw Михаилә, дәрһәqа книжанда мьтwәра дьвиси.

Туко у Сәлим, әнйа Михаил рамусан, дәсте, хwә стӧра бьрьн, кәмезкьрьн у әwә, нәта бәр әртое әwәна Михаил бәрнәдьдан. Гава гьнитьиә машә Тӧко дәри вәкьр у гот.

— К'әрәмкә, Михаил көрә мьн, тӧбьзанбу, чәwа мала Ә'лие мьнә öса жи мала тәйә, тӧ фьрди тӧнә.

Михаил әв хәбәре бь дьлбьнст у гот:

— Хати, әз зәф разимә! Wәки мьн фрди бькьрә орта хwә у Ә'ли дә пәдьнатьмьн. Мьнә öса жи, гӧтә Ә'ли, wәки мьн тьре әз темә мала хwә, бал әдетә у баве хwә, Сәлим, Туко шәрәкә майин жи әwә кәмез кьрьну рамусан.

Ньнге Ә'ли, е кӧ чубу отаха дьне, һат гот:

— Дае, ле wә чьра мьнра нәдьвиси, Wәки wә отахед тәзә стәндьнә, әw жи отахе әwайә бьрьщи.

Дә, мә гот, бьра Ә'ли бе у дәрәкера бьбинә, шабә. Бьре мьн, әва дӧ мәнә мә стәндийә; wәлә һәла теда кефәк жи нәкьртйа. Мьн сонд хwарийә, шайа әwльн ви qапида гәрәке дәwата тәбә, илаща мьн!— Туко гот у Әсмәре ньнери. Әсмәре дәсте хwә стуе брера бьр у бь кәнәк готе:

— Ә'ли, чьра тә öсат ьрчуе әwә жьр нәла бежә. Иди бәса, тә әw камиун кьрьн, wәта ина тӧ мә'нийа һинбуне дьгьрт, ле ина тое мәнийа чьбьриә На, ве щаре тӧ бәр дәсте мьн хлаз наби! Хайнга тә тәра qизәкә öса дитийә, wәки тӧ нә бьки, нә бәхи, we бьнери дьве һиве тӧ дәрнае әзе дерем. Әз сәре пиркекьм. Wәхта тӧ we бьбини, тое зәндәгьри би нәла Михаил вьрә, гәрәке дәwата тәда бьлизә у ьнни листка кӧрдабә. Сәр ван гьлийа бәшәра гьшка хwәш бу. Ле Ә'ли бь кән гот:

— Wәлә әв Әсмәра хушк шәтәлейә, демәк гәрәке тӧ мьнра qиза бьбини, әз наж не тӧпәбьм? Рast дьбежьи! «Мала буке» дәф у зорнә, мала зә ве наж пе тӧнә». Әв рast мәсәла кәнә, хушке. Һәла тӧ бежә qәт хәбата тә нәwане? Әсмәре wи ньнери у гот:

— Бьре мьн, хәбата мьн гәләки башә, ле ина мәнтәбада дәрс хьлаз буйә, әм неса дьбьи. Дә хәбәра бәрмьнра нәwежә? Ә'ли кәнйа, дәсте хwә стуе wера бьрwу, готе:

— Әсмә, бьбахшинә һәwаи әтәредар, бира мьн чуж бу..,— у һәрдӧ һәвра кәнийан.

Эваре Ә'ли у Михаил дәрк'әтьнә нава шәһәр. Ә'ли эп'ещә щие кәWаск'ар нишани Михаил кьрьн у шәһәр бь бәдәWәтийа хWәва кӧкӧмәки мәзьн сәр Михаил һьшт. Wәхте әWана иди вәгәр'ийанә мале, к'уча wанда qизәк к'әтьбу мьле мәгики девәдәви 50—и сали у һеди—һеди дьчу. ӘWе дәрәки qәрqаш бь нәхше гӧлава ньтьранди хwәкьрьбу у әW ӧса бәжна wейә бльнд дьһат Wәки мәрийа нә бькьра нә бьхара wе у бәжне бьнһер'ийа.

Чәнд р'ожа сәр һәв Ә'ли у Михаил ви тәһәри хут ль wьра р'асти Wе qизе дьһатьн. Әw һәла дурва, ноли гӧләке нава щмаә'теда дьмьлмьли, у гава Ә'ли ч'ә'в пе дьк'әт, щида дьбу р'ӧсас, әwqаси Wе дьнһер'и, кәта кӧ әW дәрбаз дьбу.

Р'ожәке жи, гава Әсмәре һазьри дьдит, Wәки мевана qәбулкә, чьмки эваре wе һәвале Ә'лие бьһатана, әWе готә Ә'ли:

— Ә'ли, иро мьн готийә Суте, wәки әW жи бе у тӧе бьбини әw чь то qизә—Ве щаре Ә'ли мәлул готе:

— Э, Әсмәр иди бә'са тӧ qиза мьнр'а нәкә, хушке, әгәр зәWащәкә мьн һәбә, әзе т'әне wе бьстиньм. Әсмәр шида сар бу, ч'ә'ве wе т'ьжи һесьр бун у гот:

— Э, Ә'ли, Wәлә тӧе п'ошманби. Дә ә'зизе мьн, к'ефа тәйә, ле әwе бе, мьн иди готийә Wе.—Әсмәр ә'щебмайи мабу, ле чьр'а, әWе ньзаньбу. Һәр щар, гава әwе дәрһәqа Ә'лида Сутер'а дьгот, әw дьк'әнийа, ша дьбу. Дьһатә к'ьвше, wәки бь дьле Wейә, ль иро әWе жи һәма ноли Ә'ли щаба wе да. Әwе жи гот: «Әсмәр,

әз жь тә һиви дькьм, иди мьнр'а тьште ӧса нәбежә, әгәр меркьрьнәкә мьн һәбә, әзе wи бьстиньм, т'әне wи...»

Эваре, гава һәвале Ә'ли һатьн, Әсмәре пластинкә пева кьрьн у гьшка дьлистьн, деме wана дьтәисин.

Ньшкева зәнгле дери лехьст. Әсмәр бәрбь дери бәзи. Чар һәвале wе һатьнә һӧндӧр'. Әwе һәвалед хWә Ә'ли у һәвале Wир'а кьрьнә нас. Гава ч'ә'ве Ә'ли Суте к'әт, Wи хwә шашкьр, тәе бьгота хун тамаре wида сәкьни, пешбәри Wи әW бу, әw qиза сәкьнибу... Әwи ч'ә'ве хwә баwарнәдькьр, щарәкә майин жи п'ак ле ньһер'и, ле на әw хWәбу. Суте жи каләки чәтьндабу, әW сороморо бу, чоке Wе сьстбун, бәр ч'ә'ве Wе р'әшәвәһат. Ле һәрда жи хwә зәвткьрьн у Ә'ли бәрбьр'и qиза һат. Әсмәре әW гьшкар'а кьрә нас. Гава Ә'ли незики Суте бу, әWе гот:

— Ә'ли, әва һәвала мьнә һәрә незикә, Сутейә... Суте щан ле әва бре мьн Ә'лийә,—әwе аwа гот у ч'ә'ве хwә кәрдар'а qрпанд, тәе бьгота Суте зман к'әтьбу, ньkарьбу хәбәрда. Кале Ә'ли жь е wе хьрабтр бу.

Һьнге Т'уко, иди т'әхтә һазьр кьрьбу, әwе гьшк т'әглифи от'аха дьне кьрьн. Ле к'е нан бьхара, әwана парик дьхWәрьн у щарәкә майин р'адьбун дьлистьн, к'лам, мәт'әлок дьготьн. Нав wанда Һасмик, һәвала Әсмәре, әгәр бь стране, әгәр бь листьке, бәрбьч'ә'в бу. Wе шәве Михаил сәр wе динбу, Михаил жь к'еләка wе р'анәдьбу, ле һәмьн Ә'ли жи жь Суте дурнәдьк'әт.

Әсмәре кlлама говәнде стра. Һасмике, Һамлет жи ле вәгәрандьн. Сәлим нәнәнга кlрсн данә алики у гази щаньла кьр, хwәхwә жи кlтә почьке—дәсте Т уко. Һасмик кlтьбу сәрговәндие, Михаил дәсте we, паше Суте у Ә'ли дьнатьн. Кlтани ниве шәве щаньла хwәра дәрбазкьрьн. Паше хорта нәко-нәко циз бьрьн дәрбаз-кьрьн. Михаил Һасмик бьр, ә'ли жи—Суте. Пава Ә'ли у Суте тәне маи, тәенбыгопатзлав жтьбуи, ыкарбуй хәбәрдана. Ле нала әwи дөшфмиш дибуу, wава сәре гьлийа вәкә ньшкева Суте лөкөпи, ыме мыле we гьрт у гот:

— Бьбахшинә, тө Һибуйи, wәкитьме йәк мыле тә бьгрә, — Суте бьн девава кlнийа у гот:

— Дьхwәзи бежи, wәки әзтьме мыле баве хwә дьгьрьм. Ә'ли сәре хwә кәжанд у гот:

— Әре Суте, өсанә, ле Һнәки жи өсә ниә, аһа раст мьн дьхwәст бьзанбуйа әwтмерьк кlйә, ле щаба тә сәре гьлийа дада. Суте сәре хwә бәржер кьр. Паше Ә ли гот:

— Суте әва мөгдаре чәндәкийә әз һәро тә дьби-ньм у чьдас дьбиньм, әwдас дьхwәзьм диса, диса тә ббиньм, тәра хәбәрдьм. Wәрә әм бәхтә хwә һәвра гьредьн. Әзе һәма нһа һәрьм бежмә де у баве хwә, wәки әw диза кө әwана бәгәмкьрийә бь дьде мьнә. У бьра һәма сьбе жи бенә хазгини. Ле Суте гот:

— На, Ә'ли, әз нькарьм дәрбәкера драркьм, чьмки дйа мьн бекәфә у бона дәнщкьрьна we чәнд мән лазьмьн.—Ә'ли, дәсте we гьрт у гот:—Суте, тәне да-

йьлийа тә һөбә, чьдас дьхwәзи әзе һибийа тәбьм. Суте сәре хwә кьрә бәр хwә, соро-моро бу у дәнге хwә нәкьр. Гава Ә'ли бь әщq у ша вәгәрийа мале, wәки сөра хwә Михаилра диһаркә, ле әw һәла вәнә-гәрийа бу. Әwи иди дьхwәст һәрә пәй Михаил, гава ньшкева дит, кө әw бь әщq у ша дәрда һат. К'еф, к'е-фа wи бу, әwи гази Ә'ли кьр у паше гази Әсмәре у гот:

— Әсмәр, хушка мьн, мьн әw һәвала тә Һасмик гәләки бәгәмкьр, әwе жи әв. Мә нежа драркьр, wәки кәв-текә дьне шунда тәвайи һәрнә Москвае.—Ә'ли жи хушка хwә ньнери у кәшийа... Ньнге Әсмәре те дәр-хьст, Суте у Ә'ли жи сәр һәвдө бәнгинә. Әwе дәстәк стөе Михаилра, е дьне стөе Ә'лира бьр у гот:

— Әмә дәwата wә һәрдөа һәвра, рожәке бькьн...

КЬРЬНА QƏНЩ

Иди тə'ри к'ətьбу ə'рде. Баранəкə hур дьбари у пер'а баки öсайи сар дьлиланд, wəки р'ьщаф дьк'ətə нав дьле мəрьва.

We шəве ч'йа у бание Qəрсе нава шинедабун, ль həр алийа дəнге т'оп у щəбьрхана дьhат.

Бьн ве тə'ви-тəйрока т'əбийəте у зöлма зöлмк'арада кал у пир, жьн у зар'о к'ətьбунə сəре р'е, дəро-дəро бьбун, дьчун у дьчун, ле к'öда дьчун, wан жи ньзанбу. Нава wан hесирада к'öлфəтəке зар'о дабу кəмеза хwə, йəк жи дабу пьшта хwə у кəта т'ап те həбу дьлəзанд. Р'əх weда qиза we—Кəwe, йа кö дəвə—дəви 15—16 салибу, дьлəзанд. Баре we жи гьран бу: əwe хöрща hур у мур дабу пьшта хwə у анщах бьнда дьчу. П'е—п'е пəй wан Сəкид—щинаре wан, зьламəки бəжнбльнд, qəмəри—хунширьн т'əви хушка хwəйə дəh сали дьчу. Əw р'ожа чара бу, кö əwана мал у кал hьштьбун у дьр'əвйан, иди qöдум чоке wанда нəмабу, т'и у бьрчи бун.

Гəде кəмеза Хəме—аwа бу наве к'öлфəта зар' мьла, дьгрийа у нан дьхwəст. Хəма мə'рум дькьр—нəдькьр əw нəдьст'ьри. Гава Кəwe дəнге wи, зерандьна wи дьбhист, həр щар гава бьре we дьгот «нан», тə qəй дьгот шишəкə сор дьле we дьхьстьн. Əwe хöрща мьле хwə дани у готə де:

— Дае, тö ведəре р'уне у hивийа мьн бə, əзе вандəра щики нан дəстхьм. Əwe гот у иди нəсəкьни. Сəкид кö əв йəк дит, ч'ьркин жь дьле wи hат, əwи хушка хwə—П'əришан т'əслими Хəме кьр у гот: —

— Хати, мьqати П'əришане бə, əз жи Кəwер'а həр'ьм, əwe т'əне ве шəвəр'əше чаwа həр'ə. Сəкид лəз чу гьhиштə Кəwe.

— Сəкид, тö бал дйа мьн бьмай, чьр'а hати, Кəwe готе, ч'ə'вед хwəйə бəлəк бəржеркьрьн у сороморо бу, чьмки we дəме Сəкид бь кəйр у кьжмəк'ар we дьнhер'и. Паше həрдö диса р'ек'ətьн...

Ньшкева дурва дəнгəк Сəкид т'əсəлə бу у əwи Кəwер'а гот:

— Кəwe, т'əг'мина мьн вандəра щики гöнд həйə, wəрə əм хwə wан дəнга бьгьрьн у həр'ьн. Хелəке шунда əwана гьhиштнə гöнд. Ве дəре əwана həма бəр мала ə'wльн сəкьнин у дəри хьстьн. Дəри вəбу у жьнəкə навсəрə дəри ль wан вəкьр. Ḣəла əwe пер'а нəгиhандьбу бьпьрсийа к'а əw к'инə, Сəhид гот:

— Хати, əм... əм... Əwи шəрм дькьр бьгота, wə-

ки нан дьхwəзə, wəки... Ле Шушане. кӧ wан ньhери нəму тьшт фəмкьр, у гот:—

— Wəрьн, Wəрьнə hӧндӧр əwлəдед мьн, əз идй заньм hун чьма hатьнə, йан жи кенə. Əwe гот у əw бьрнə мале. Əwe кьр-нəкьр əwана рунəньштьн. Гава Кəwe гот дəрhəqa хьзмəта хwəда у дйа хwə, бьред хWəда Шушан кəло-гьри бу.

— Лао, чьма дьне хьраб буйə, чьма чаwa бу, бьра əв хорта hərə дйа тə у зара бинə мале qиза мьн, хwə бəр ве баране заро кəта сьбе наминьн. Сəр ван хəбəра Сəкид бəрбь зара ləзанд.

We шəве кəта сьбе Хəме у заро мала Шушана ермəнийə дьлрəмда ман. Ле шəбəqe əwана qрар кьрьн, кӧ hərнə бал генерале урьса, е кӧ əw дӧ—се рож бу тəви əскəред хwə hатьбу wи гӧнди. Ləзəки шунда заро hазьрбун, əwана данə пəй həв, жь мале дəркətьн. Əwана хатьре хwə жь Шушане, мере we Сəркис у кӧлфəте мала wан хWəстьн, у бəрбь генерале урьс львйан. Гава гhиштнə щи, Хəме заро бəр диwарəки данə сəкнандьне у тəви Сəкид чу. Əwана чунə hӧндӧре отаха генерал, чəнд əскəр дора wи топбьбун у ləз тьштək дьнвисин. Хəме у Сəкид щида сəкьнин, дьле wан авит, əWана иди щӧлəт нəкьрьн пешда бьчуна. Генерал сəре хwə hьлбьри əв йək тəгминкьр у гот:

— Ну, пешда wəрьн, шəрм нəкьн, пешда wəрьн у хьзмəта хwə бежьн, чьбуйə, wəрьн-wəрьн... Хəме те бежи тəзə рӧк бəрда hат, əw ша бу, деме we тəнси, гава əwe хəбəре генерал бьhистьн.

—Бре мьн, əз зьмане wə ньзаньм.—Хəме гот,—бьбахшинə. Ньнге генерал готə салдатəки кӧрд, кӧ бал wи бу, wəки чь кӧ Хəме дьбежə, əw тəрщмəкə. Хəме гот:

— Əз демə, хwəйа се зара, мера мьн ван агьрийа hатə кӧштьне. Əва чар рожe мьнə əз ван льнгава, ти у бьрчи, нава кəвьр-кӧчькада ре тем, иди qӧдум жи чоке мьнда нəманə. Əз hатьмə бал бре хWə hиви—рəщае, wəки мə бьшинə Урьсете.

Гава генерал əв хəбəре Хəме бьhистьн у We льнге Wейи бьриндар, кьнщед weйə qəльши ньhери, кəсəрəкə кур рahьшт.

— Ле əв зьлама кейə,—генерал ньрси, Сəкид hьнəки пешда hат у гот:

— Əз, апо этимьм, бечар, дьжмьн кəтə гӧнде мə нəму мер бəрəвкьрьн у бьрьн. Əwана баве мьн жи бьрьн. У чəндəки дьне мə бhист, wəки гьшк дардакьрьнə. Гава əз у дйа хwə чун мə эщебəкə рəшə-гьран дит. Дйа мьн мəйте баве мьн бəр чəве хwə дит у нотьла дина ле hат, əw qət мəhəке жи сар нəма. Əз мамə, сəре хушкəке, иhа сьтара мьн у we хатийа Хəмейə. Əз жь wə hиви, рəща дькьм, hун əWe кӧда дьшиньн, мьн у хушка мьн жи wера бьшиньн.

Генерал Сəкид ihери, паше жь щие хWə рабу, ləзəке нав отахе чу—hат, паше дəсте хWə həв Wаркьрьн у готə офисере кеləка хwə:—Гаспадин офисер, əз ван hесира тəслимй тə дькьм тӧ нава чəнд рожада Wана бьшини Урьсете. Гава Хəме у Сəкид əв йək бь-

ĥистьи, шабуна льнге wан әрд нәгьрт. Хәме кьр хwә бавежә дәст у пие wи, ле әwи нәĥишт у гот:

— Ĥәрә заред хwә ĥьлдә, wәре бьра офисер wә бьбә щикә у паше бьшинә Урьсете. Ч'әве Хәме у Сәнид шабуна тьжи кесьр бун. Әwана хатьре хwә жь генерал хWәстьн у дәрк'әтьн...

Иро пирка Хәме хwәйа нәби у нәбичър'кед дохтр у дәрсдарә. Әw пиртийа хwәйә бәхтәwар гөндәки феза Әләгәза азада дәрбаз дькә, у әw тьме дьбежә «Әw шәр у зөлма мьи дитйә бьра ĥәрьн вәнәгәрьн, бьра тьме әдлайибә. Ле кьрьнед qәнщ тө щара, дәwр у зәманада наенә биркьрьне, әз кәтани сагбьм рубаре дьне, тө щара кьрьна генерале урьс у хушка хwәйә Шушане бир накьм».

ГӨНДЕ МӘ

Автобуса Апаран—Ереване р'йа Апаране гьртьбу бь ләз дьчу. P'eWиед теда ĥәр к'әси хWәр'а мьжули дькьрьи, мәсәлә дьготьн, дьк'әнйан у ша дьбун. Т'әне хортәки щаĥьли дәвә—дәви 23—24 сали тәви хәбәрдана wана нәдьбу. Әwи п'әнщәрер'а дьнĥери, к'ур дьфькьри. Ĥәла бәр гөĥe wи бу дәнге к'лам, к'ән у лqьрдие эварийа шәва дьне, бәр ч'әве wи бун деме ĥәвал у ĥогьред Wи. Ле тәва зә'фтьр әw дәрĥәqа йәкеда дөшөрмиш дьбу. Әwи п'әнщәрер'а дьнĥери у дәwса көлилкед р'әнг-р'әнги деме We дьдит. Дәwса хәбәрдан у к'әне р'eWийа, хәбәре Weйә эварейә әк'с дьбĥист, ед кө ноли тирәке дьле wида чубун у әw дьле назьк хәшьбандьбун.

Ĥәвале, кө к'еләка wи руньштибу, гәләки лаqьрдчи бу, дьк'әтә к'ър'е wи, ле бәшәра Wи qәт хwәш нәдьбу.

Wан р'eWийа гьшка Wи хорте кәнәкчи, наве к'ижани Сәбри бу, ньзкьрьи у әW бәгәмкьрьи.

EZDIKI.COM

Иди бэрэварбу, гава Сэйдо у Сэбри гьhиштьнэ гӧнд. Кэта эвара дэрэнг hьм мала баве Сэйдо, hьм мала баве Сэбри жь мевана хали нэбун. Дэр-щинар, пьзмам дьhатьнэ ч'э'вр'онайа Wан, чьмки hэрдӧа жи института Ереванейэ педагогие хьлазкьрбун у hатьбунэ гӧнде хWэда бьхэбьтьн чаWа дэрсдар. Сэйдо к'ьвшкьрьбун чаWа дэрсдаре зман, ле Сэбри дэрсдаре мат'ематикае.

Гава мал жь мевана хали бу, де у баве Сэйдо hатьнэ к'еләке р'уньштьн, к'этьнэ к'ьр'е wи, Сэйрана дйа wи эW кэмезкьр у гӧhе wида кьрэ п'ьстэ-п'ьст, гьва кӧ мере we—Хӧдо нэбhе. Ле hэла эwе наве Шение нэдабу, гава Хӧдо гот:

— Бо ща Weда, бэсэ теки п'ьстэ-п'ьст, тэ т'ьре эз ньзаньм, йан жи кӧр'е мьне тьшта тэр'а бежэ у жь мьн вэшерэ? На э'вда хӧде, тьште ӧса т'ӧнэ, тӧ бадлhэWа дэсте хwэ нэшо, хале хwэр'а нан нэхwэ. Эм йа hэв заньн, к'ӧтабу чу. Мьн тэр'а готйэ кӧ qиз е денэ, кӧр' жи е бавенэ.

Сэйдо сэр ван гьлйа к'энийа, де у бав кэмезкьрьн. Хӧдо Wи ньhер'и, дэсте wи ль сэр мьле хwэ да алики у бь к'эн готе:

— Э, wэлэ бэхте дйа Wэ hэйэ, эв анизасе hана жи чуйэ алие we. Hэла hун дина хwэ дьдьне! Qизе сера тэ чьданэ? Тӧ qэтьк, бэнька дьки, тӧ чь дэлк'а дьки, Wэки зар'онге мьн бэрбь хWэ дьк'ьшини? Hэрдӧ qизьк hэмьн тэ зува бэрбь хWэ к'ьшандьнэ, мьн т'ьре Сэйдое пьшта мьнбэ, ле на те к'ьвше йа мьн у wи жи бошэ.

Qизе тӧ хӧде хwэ, тэ hэрсе зар'онге мьн жи мьн к'увикьрьнэ, qэт на сьбэ—дӧсбэ эз гава Шенийа хwэ биньм, ӧса сэре мьн нэки, qэт на эз у букьнга хwэва бьбнэ алики. Hь, кӧр'о тэ чь гот.—ЭWи аWа гот у ньч'андэ Сэйдо. Сэйдо кӧ наве Шение бьhист сьвтэ р'энге хwэ авит, леве Wи р'ьщьфин, паше хwэ зэфткьр у гот:

— Баво, щарэкэ майин наве We бэр мьн нэдэ, эw тӧ щара тэр'а набэ бук, нае гӧнд.

Хӧдо ч'э'ве wи нhер'и, паше жьне ньhер'и, жь щи qӧлозбу, гот:

— Чаwа, лао, тӧ чь дьбежи, хWэ hэспе тӧ нэр'эванди. Чьма, сэбэби чь? Паши чар сала тӧ иро мьнр'а тьште чаwа дьбежи? Дьбэ иди Wэ хьлазкьрийэ у...

— На баво.

— Кӧр'о, чь на? Qӧсура We qизке чьйэ? Дэ бежэ т'ӧ к'эсэки хэриб вьра hэйэ? К'эсэ бежэ а эва фела We qизкейэ.—Сэйдо сэре хwэ, кьрьбу бэр хwэ дьфькьри, кӧ чаwа бькэ щаба баве бьдэ.

Сэйдо дит, на, бав гэләки hерс к'этйэ готе:

— Баво, тӧ дьхWэзи, Wэки эз жь тэ дурк'эвьм hэр'мэ шэhэр, эре? Дэ hэгэр дьхwэзи, эз жи We гогэрч'ина тэ бьстиньм у бь хWэстьна We hэр'ьм шэhэр. Эw иди нахwэзэ бе гӧнд, дьхWэзэ шэhэрда бьминэ.

— Бо, hьш, тӧ дьле хWэ дьвежи Сэйдо, эз qӧрба, демэк Шени нахwэзэ бе гӧнд. Ле we т'эне шэhэрда чь бькэ. Ле де у баве We чь дьбежьн?—Сэйране аWа сэр hэв пьрс дьданэ Сэйдо у иди hивийа щабе нэдьсэкьнин.

2—627

Сәйдо к'әсәрәк рahишт, жь щие хWә рабу, hьнәки чу—hат, паше гот:

— Ле дае щан әW жи Шенийа мә, әwе хwә-хwә готә мьн, Wәки әw нахwәзә бе гөнд. Ле гава мьн готе, Wәки әз дьхwәзьм hәръмә гөнд у мәк'тәба гөндда бьхәбьтьм, әWе мьн ньhер'и у гот «Тө дьчи, hәрә, әW майә әз бемә гөнд, г'ө щара!» Мьн дит бошә, мьн готе ле we чawабә, әз гөнд, тө жи шәhәр». Әwе щаба мьн aWa да «чьма тә кәта нhа тьре әзе тәрa бемә гөнд? Т'ө щара! hәгәр дьхwәзи Wәрә шәhәр у әме тәне хwәрa шәhәрда бьжин, хер кө на, огьрбә, төи мьн тә тәв төнә». Хөдо у Сәйран сущли бьбун, hәвдө дьнhерин. Ле Сәйдо к'әтә нава мьтала. We дәме шинәк Хөдо у Сәйране кембу, чьмки wана зарotиеда жь Шение ньз дькьрьн, мала баве wева тьме дьчун—дьhатьн у орта wана гәләки хWәш бу. hәрдө мала жи заньбу, Wәки әwә хьнамие пашWәхтиенә. Гава рожтьра дьне Сәйране готә Зьлфа дйа Шение, Wәки кал у кәwале Шение у Сәйдо awайә, әwе щаба we да.

— Qизе Сәйран, тө тьште әщеб дьбежи. Э дьминә бьра бьминә, әз жи, баве we жи дьхWәзьн, Wәки әW шәhәрда бә, бьра Wьра бьхәбьтә, әWе мәрa нвисибу, wәки хәбате дьгәрә, әw иди hини шәhәр буйә, нькарә гөндда бьминә.

— Әре wәлә нькарә гөндда бьминә, әз qөрбана рoже бьhөримә, растә «дизе гот, бьне мьн зерә, hәске гот, ле әз жь к'ө тем». ӘW чь qәwьмийә әва чар салә чуйә шәhәр иди буйә шәhәрлу, йди позе хWә бльнд кьрйә у нахwәзә бе гөнд,—Сәйране awa гот у рабу...

* * *

Р'ож пәй hәв дәрбаз дьбун, Сәйдо у Сәбри тәмамийа рoже пәй шөхөле мәк'тәбе дьчун, hазьрийа сала хwәндьне дьдитьн. Щарна жи әw у Сәбри дьчунә дәште бьнәтара гөнд, нава чайирада рудьньштьн у хәбәрдьдан. Щарна жи әwана кәр у лал рудьньштьн у дьфькьрин. Сәйдо Wьра гәләк тьшт бир дани. Ль ван дәра әwи рожед әмре хWәйә hәрә баш дәрбаз кьрьнә. Нә ахьр wи ль вьра щара әWльн дьле хWә бәр кьзкьрийа хWә вәкьрийә! Нава ван көлилкада әWи ль we ньhерийә, пера шабуйә, ль вьр әwи дәнге weйи назьк бьhистийә. Чьqас—чьqас щар бь сәкәта ве дәре, hәма wи щийи әWана руньштьнә кәр у лал hәвдө ньhеринә, hәвдө ньhеринә у жь hәв тер нәбунә. Сәйдо чарнькал дьнhер'и, кәму тьшт щие хwәда бу, кәму тьшт, диса әw көлилк у гиhа, диса әw чьвик, мьимьникед рәнгрәнги, диса хөлә—хөла ава щәwабу, кәму тьшт өсабу, чawa кө hьнге, ле тәне әW төнәбу. ӘW нә к'еләка wи бу, әwә дур бу, гәләки дур у йа бәре нибу. Сәйдо жь көлилка баqәки бьчук чекьр, бинкьр, к'әтә нава мьтала, паше гот:

— Ах, чьqас хwәшә, чьqас хWәшә гөнде мә, чьqас хWәшә бина ван көлилка, чьqас хwәшьн әв чайир у чиманед мә! Бәле, мьнрa әмре гөнд жь hәр тьшти четьрә, ле әмре дhа хwәшбә, әгәр әвина тә к'еләка тәбә.

Паше Сәйдо баqе көлилка ньhер'и, чә'в көлилкәкә шин к'әт, кө орта We нькьткәкә бьчукә qичък бу, к'ә-

сәрәкә к'ур р'аһьшт у пер'а—пер'а дәсте хwә бьрә бәрйа хwә, ноли тьштәки бьтьрсә, гәло өнда нәкьрйә. Паше тьштәк нава к'аг'әзеда печайи дәрхьст у фәсал вәкьр. Сәбри we дәме hивие бу, кө we чь дәрхә. Әwй к'аг'әз вәкьр у жь наве се кölилке шинә орта wана ньqьтка qичък ле дәрхьст. Әw нишани Сәбри кьр у гот:

— Ван кölилка дьбини, ванар'а дьбежьн бирнәкьр. А вьра, чар сал пешда мьн дьле хwә Шениер'а вәкьр. Әw сороморо бу, шәрм кьр щабе р'аст бьдә, р'абу чу, әз жи пәй we чум, әwe жь ван кölилка йәк, ай әва hана, чьни, да мьн, паше мьн жи йәк чьни да we у awa... У aWa се сала сәр hәв хут we р'оже, we сәкәте диса бәр ве щәwe мә кölилк дьданә hәв у кәр' у лал чә'ве hәв дьhери. Паше ав hәвдö дьр'әшанд, нава ви чимане мәхмәрда дьбәзйан, дьк'әтьн. Ай wи топки дьбини әм р'адьбунә сәр wи, wьра зьнарәки мәзьн hәйә, мә сал дьниси у кәрфе наве хwәйә пешьн у awa дәрәнг вәдгәрйанә мале. Ле нha әW төнә, әw нha к'и занә чь дькә, дьбә кö нha кölилк жи, зьнар жи бир кьрйә, әв гöл у сосьн жи,— әwи wa гот у сәре хwә кьрә бәр хwә, кölилк щарәкә майин печан кьрьнә бәрйа хWә.

— Сәйдо,—Сәбри готе, wәки тö әWqас we кьз дьки дә hәрә шәhәр, hәрә хwәр'а щики бьхәбьтә, hавина щар-щара wәрьнә гönд. Сәйдо чә'ве Сәбри ньhери, авьрәк дае у гот:

— Кöр'о, то фә'м дьки чь дьбежи? На бьре мьн, йа кö әв кәму биркьрьи, we мьн жи биркә, qöрба. Әз тәне бәр хWә дьк'әвьм, wәки мьн әw зу наснәкьр.

Иди дәрәнг бу, гава әwана вәгәрийанә мале, hәма бәр дәри Лəйла хушка Сәйдо бәрбьр'и wи hат у гот.

— Сәйдо мьзгинийа мьн, мьзгинийа мьн, Шени hатйә—әWe гот у к'әнийа. Сәйдо дәмәке хWә шашкьр, паше р'ькәт гот:

— Э, hатйә, hатйә мәр'а чь, Сәбьри у Лəйле чә'ве hәв ньhерин у к'әнйан.

Р'ожтьра дьне Сәйдо мәктәбеда чәнд шагьртед сьстр'а дәрс дәрбаз дькьр гава йәки дәри хьст, әw бәрбь дери чу, дәри вәкьр у щида сәкьни, Шени бәр дәри сәкьнибу у wи дьhери, паше готе:

— Р'ожа тә хер, нахwәзи әз бемә дәрсхане шагьртед тә, дәрсхана тә бьбиньм... нә йди тö дәрсдаре гönди? Зә'ф шамә! Әв хәбәрана ноли тире дьле Сәйдо к'әтьн, ле әwи хwә зәвткьр у готе

— Сәр чә'вар'а hати, iШени, к'әрәмкә höндöр, руне. Әзе ва к'ötакьм. Әw hатә höндöр чу, сәр руньштәке бе дәнг у кьс руньшт, кәта кö Сәйдо к'ötакьр. Гава шагьрт чун, әW р'абу у готә Сәйдо:

— Сәйдо, wәки öсанә тә qраркьрйә ве дәре бьмини у бьхәбьти, әре wәки öсанә тә qрар кьрйә тәмамийа әмре хwә гöндда дәрбазки?

— Шени, тö чьр'а ван ньрса дьди мьн, чьр'а кәта нha тә тьре әз лаqьрдийа дькьм, на хер, мьн тәр'а сәре сәрда жи готйә, хенжь гönд әз щикида начьм, әз дьхwәзьм гöндда бьхәбьтьм, тö фә'м дьки. Ле әгәр дьхWәзи wәре әме тәвайи бьхәбьтьн, тö дохтр, әз жи дәрс-

дар. Ах, Шени, Шени... Әз әʼщебмайи дьминьм, тӧ чьраʼ те дәрнахи, wәки гӧндда әз жи, тӧ жи нһа лазьмьн, нә кӧ шәһәрда.

Шени бәрбь дәри чу, wи ньһериʼ у гот:

— Дә тәраʼ огърбә, wәки тә ӧса бәркʼ qрар кьрйә, әз иди нькарьм тӧ тьшти бежьм, ле һәр бьзаньбә тӧ щара наемә вьра. Шәһәрда әзе дһа зу пешда һәрьм, нә кӧ вьра.

— Шени тӧ һәла ньзани бәхтәwариʼ чьйә, ле гава бьзаньби wи чахи we гәләк—гәләк дәрәнгбә.

— На, Сәйдо. Паше Шени дәриʼа дәркʼәт, Сәйдо әʼщеща wәхт пәй we ньһериʼ у паше хwәраʼ гот... «гӧнде мә жь тәва ширьнтьрә».

ӘЗ ДЬБАХШИНЬМ, ЛЕ ДЬЛЕ МЬН?

Эвар бу, баранәкә гӧрʼ дьбари, дәвра чуйин-һатьн чьqас дьчу кем дьбу, һәр кәси дьләзанд зутьрәке бьгьһижьнә мала хwә. Кʼӧлфәтәке у кӧрʼькәки бьчук дәрва дьнһериʼн, ле баранә гӧрʼ ӧса пәнщәре дьхьст, кӧ дәрва анщах qәрәтӧ дьһатьнә кʼьвше. Әwана һивйа йәкебун.

— Дае, баве мьн we һат, дәнге wи те:—Кӧрʼьке бьчʼук готә де у жь бәр пәнщәре дуркʼәт, рәви бәрбь дери. Паше сәкьни чәʼве де ньһериʼ, чька де чь дьбежә.

— На кӧрʼе мьн, баво нинә, рабә әм һәрʼьн разеи, Мраз бавое дәрәнг бе, хәбата wи зәʼфә, нькарә зу бе.

— На, нахwәзьм, әз баво дьхwәзьм, ле чьраʼ баве Хатуне зу те у тьме жи weраʼ шадьбә, кәнәка дькә, дьбә дьгәʼринә. Ай баво жи бәре, зува wәхте һәла әз бьчʼук бум, әз дьбьрьм сирке, дьгәʼрандьм, щарәке жи әз бьрьмә футболе. Ле, ле ньһа qәт мьнраʼ хәбәрнадә, әз дьбем баво, qә щаба мьн надә.

— Тьштə накə кӧр'е мьн əw дьWəстə, хəбата wи зə'фə, р'абə, əм həр'ьн, сьбе р'ожа лə'дейə, əме бежьнə баво у т'əвайи həр'ьнə сирке. Ле wəки тӧ ньhа гӧр'а мьн нəки, əм сьбе начьн щики жи.

— Ьне щан əз гӧр'а тə дькьм... Ай əз хwə-хwа к'ьнще хwə дехьм, тӧ ч'ə'ве хwə бьгьри-вəки əзе ида р'азем. У р'асти жи Мраз к'ьнще хwə эхьст, к'əтə щйа у пер'а-пер'а хəwр'а чу.

Мəйанə т'əне ма, к'əтə нава хəм у мьталед гьран: «Ə'гит, Ə'гит чьбу тəр'а, тӧ ч'ьр'а hаqас зу hати гӧhастьне, тə дьгот: Мəйанə дьнйа мьнə р'онə, ле ньhа чьйə? Ах, ниве шəвейə, тӧ дӧшӧрмиш наби, wəки мала тə həйə, зар'а тə həйə, на, на, əз иди нькарьм тəйамиш кьм həма ишəв əзе т'əмами бежьме, чь кӧ заньм. Əзе шькьл жи, нə'ме жи нишанкьме».

Аwа əw гəлəки фькьри, гəлəки р'окьр у пива, р'абу бəрбь щие Мьраз чу, əw р'амуса у щарəкə майин чу бəрбь п'əнщəре сəкьни у диса к'əтə мьтала. We дəме Ə'гит hедика дəри вəкьр у hатə hӧндӧр', гава əwи Мəйанə ньшйар дит, лева хWə гəзт у бь hерс гот:

— Мəйанə, əв ч'ийə? мьн кəзар щари готийə тə, гава дьбини əз дəрəнги дьк'əвьм, хwəр'а р'азе.

Мəйане wи ньhер'и жь сəри кəтани льнга у hедика готе: «Ə'гит, əз нькарьм р'азем, гава тӧ нəмали, кəзар тьште нəп'ак дьшӧрмиш дьбьм. Тӧ р'аназей əз жи р'аназем, чьр'а əз тə четьрьм, тӧ т'и, бьрч'и, бе хəw hаqа wəхт дьхəбьти, əз жи хwəр'а hеса р'азем». Ə'гит гӧh

нəдьда We, нав от'ахе дьчу-дьhат. Мəйане ньhер'и на, əw qə гӧh жи надə готьне we...

— Ə'гит дə wəрə хӧрəк hазьрə, бьхwə у р'азе. Ə'гит тӧ набьhейи, нə əз тəр'амə.

Ə'гит сəре хWə кьрьбу нав həрдӧ дəсте хWə, р'уньштьбу у дӧшӧрмиш дьбу, əWи гьлие Мəйане qə нəдьбhистьн жи. Мəйанə незики wи бу, дəсте хwə да сəр мьле wи у гот:

— Ə'гит, дə р'абə, хӧрəк hазьрə, тӧ чь дӧшӧрмиш дьби? Хwə тӧ бек'еф нини?

Əwи дəсте Мəйане сəр мьле хwə hьлда у бь hерс готе:

— Мə'де мьн начə тьштəки, мьн нан харийə,—ч'ə'ве Мəйане ньhер'и у диса готе—Ах тə əз кӧштьмə бь wи хəйсəте хwəва, чьр'а напьрси, мьн к'идəре нан харийə, йане жи чьр'а hаqа дəрəнг темə мале?

Мəйанə сəри кəтани льнга р'ьщьфи у анщах хwə зəфткьр, wəки нəгьри, гот: «Дə чь пьрскьм, əз заньм, Wəки хəбата тə чəтьнə, тӧ жь хəбате тейи...»

Ə'гит р'абу hьнəки нав от'ахе чу-hат, паше кəр' у лал чу р'аза. Əw р'аза, ле Мəйанə? Əwе хӧрəке кӧ hазьркьрьбу бона Ə'гит щарəкə майин п'ор-п'ошман жь сəр т'əхтə бəрəвкьр у щи бь щи р'уньшт. Тəе бьгота, льнге we нəдьгьртьн пешда бьчуйа, əwе кьрə ахин у гот: «Əз ньзаньм чаwа бькьм, к'əтьмə орт'а дӧ кəвьра, əз жи ньзаньм кале мьне чаwабə?. Мьн иро жи тьштə нəготе, ле чьр'а нькарьм бежьм, əз жи ньзаньм, ахьр əw р'о-р'о хьраб дьбə, бехəйсəт дьбə. Салəке зедəтьрə əw

wайə, на ида нькарьм, əзе бежьме, йан вьрда, йане weда. Ах ле Мьразе мьн гönəйə, кале wие чьбə».

А wа кəта сьбе хəW нəк'ətə ч'ə'ве We, əw Wa дьфькьри у хwəда п'уч дьбу. Сьбе зу Мьраз ч'ə'ве хwə вəкьр, сəре хwə жь сəр бə'лги hьлбьри у пьрса баве кьр:—Дае, баво hатийə?

— Əре.

У гава бав дит, бу искина wи лькеф сəр хwə авит у бь ləз р'əви чу к'ətə п'ашла баве.

Əw кəмез кьр у гот:—Ай мьн тö гьрти, иди тə бəрнадьм, иди наhельм wəки həри, əз тə бəрнадьм.

Awa əwи бав кəмезкьрьбу, р'адьмуса, ле wи бе-исафи тöе бежи дьл ле бьбу кəвьр, qə щаба гədə жи нədьда.

Дəрhəqa тьштəкида к'ур дьфькьри. Əwи гədə да алики, ськəте ньhери у hа—hанга жь щи qлоз бу. Мьраз п'ърчуйе хwə кьр, тəе бьгота тасə ава сар сəрдакьрьн. Дьле Wийи назьк чик да, əwи сəре хwə кьрə бəр хwə, у кəр' лал бəрбь де чу, йа кö зуда р'абьбу у тə'ште hазьр дькьр.

— Дае, əwи гот,—ле тə дьгот сьбе хəбат тönə, əме тəви баво həрнə сирке, ле к'а, баво We р'абу, диса дьчə хəбате, дьнheри. Тə əз хапандьм, дə əз иди гöр'а тə накьм, əзə чəнд щарə тö öса мьн дьхапини.

Əwи əWа дьгот у де дьнheри, Мəйане əW да бəр дьле хWə, р'амуса у гот:

— Ə'зизе мьн, əз тö щари тə нахапиньм, мьн ньзаньбу, wəки баве тəе р'ожа ля'де жи бьхəбьтə. Дьви-

ни əз начьм хəбате, тö жи начи бар'че зар'а, wəки öсанə ля'дə. Ле баво дьчə, чьмки шöхöле wи жь е мə зə'фтьрə, əW гəрəке гəлəки бьхəбьтə. Тьштə накə, əзе хwə-хWа ньhа тə бьвьмə сирке, дьхwəзи? Искə—иск Мьраз к'ət:

— На, əз нахwəзьм, əз тəви баво дьхwəзьм, тəви баво. Хайлаз у Ашот жи иро тəви баве хWə We həрьнə киное. Гьшк дьбежьн, Wəки баве wан Wанар'а к'ътеба дьхунə, ч'ирока дьбежə, wана дьбə щие хwəш. Qə кəсə набежə дйа мьн hа кьр, йане жи wа кьр. Т'ə-не əз тьме дьбежьм дйа мьн, дйа мьн. Иди əWана заньи у hьма əз дьхwəзьм тьштəки бежьм, əWана дьбежьн: «ах Мьразе ньhа бежə дйа мьн... Кöр'о щарəке жи бежə баве мьн чьр'а We чьбə?». Ве шаре жи, wəки əз бежьм дйа мьн We бежьн у бьк'аньн, на əз наем, наем. Əwи awa дьгот у дьгьрийа, hесьре wи жорда дьhатьн. Гава əwe hесьре wи дитьн, худанəкə сар сə-р'а авит, дəсте We р'ьщьфин, р'əнге We чу. Кəта ньhа əwe тьре кöр' фə'м накə, ле иро wер'а э'йанбу, wəки Мьраз кəму тьшти фə'м дькə. Əw бəрбь кöр' чу, да кə-меза хWə, р'амуса у гот:

— Мьраз, Wəки öсанə тö дйа хWə кьзнаки, wə-ки öсанə тö нахwəзи дйа хWəр'а həри, əре? Дə wəки öсанə иди щарəкə майин нəвежи, дае тə кьздькьм.

Тəе бьгота Мьраз фə'мкьр, wəки де чь калиданə, əW кəмезкьр, сəре хwə да сəр мьле We у дəйн нəкьр. Па-ше щарəкə майин сəре хwə hьлбьри у гот:

— Дə wəки öсанə, wəки əW нахwəзə мəр'а бе, əз

жи тӧ щара ѡир'а начьм щийа, тӧ щари ай, начьм, начьм. Ѡәки лава жи бькә начьм...

Һәла хәбәр дәве Мьразда бу Ә'гит иди к'ьнщә ле, сәр р'уйә тәмьз кӧр'кьри, һат у бәр ѡи сәкьни. Дәмәке ѡи ньһер'и, паше Мәйане, йа кӧ нан датани сәр тәхтә, дьһа незики Мьраз бу, гӧһе ѡи гьрт у гот:

— Әзе ван һәрдӧ гӧһе тә р'акьм, ѡәки щарәкә майин әз бьбһем кӧ тӧ гьлие нола иройә жь хѡә зедә хәбәр бьди, тә фә'мкьр? Әре, кӧлгәѡри.

Әѡи аѡа гот у һәрдӧ гӧһе Мьраз зәрп к'ьшанд. Бу кур'ина гәдә, жь эше гьрйа, бу искина Мәйане у жь дьле кӧл ахинәкә к'ур дәрк'әт. Ле диса әѡе дәнге хѡә бльнд нәкьр, диса чьqа qәѡата ѡе һәбу хѡә зәфткьр, ѡәки хәбәрәкә нәр'е, йан жи тьштәки бе тәѡшә ѡе лә'зе нәбежә. Ә'гит кӧ ѡе ньһер'и, ѡәки әѡә бедәнг у кьсә, ѡәки qә кӧр' жи наньһер'ә, дьһа һер'с к'әт, ве щаре дәсте Мьраз гьрт у чәнд силә данә дәсте ѡи, дәѡса печ'йе ѡи, мина шьле сор, сәр дәсте Мьраз ман. Әѡи кьрә искә-иск, бәрбь де чу у дәсте хѡә нишани де кьр: «Дае һәла... кәла бьнһер', дәсте мьн.... чаѡа дешә, чаѡа дьшәѡьтә». Гава Мәйанә ч'ә'в дәсте Мьраз к'әт тӧе бежи дьле ѡе дахкьрьн, бу кур'инйа ѡе. Гава Мьраз һесьре де дитьн дьһа гьрйа, әѡ кәмезкьр, у ӧса баве ньһер'и, тә qәй дьгот дьбежә: «Дьбини, р'уе тәда ьне жи дьгьри, дьнһер'и?». Ле Ә'гит qә ѡана жи нәдьнһер'и, пьшта хѡә да ѡан у чу отаха дьне. Тажана гьрие Мьраз да дьле Мәйане, әѡе ньзаньбу чь бькьра, чаѡа бькьра, әѡ пьрса дәмәке сәре ѡеда чу һат, паше әѡе

Мьраз бәрда у пәй мер чу отаха кӧ әѡ тедабу. Ә'гит бәр нәйньке сәкьнибу у к'аре хѡә чуйине дькьр. Qә тӧе бежи тьштә нәqәѡьмийә, әѡи дькьрә фитә-фит ноли хортәки 14 сали, у бәр нәйньке хѡә чедькьр. Мәйанә дәрда чу, сәри кәтани льнга ѡи ньһер'и у гот:

— Ә'гит, тӧ иро жи дьхәбьти, әре? Qә р'ькәтийа тә тӧнә, мала мьне хьраб бә, әв хәбата тәе ә'щебәки бинә сәре тә, р'ож дьхәбьти, шәв дьхәбьти, һәмьн р'оже лә'да жи дьхәбьти. Ѡе чаѡа бә, әз qә ньзаньм, мала мьн хьраббуйә, тӧ лап дәсте хѡә чуйи, чьма р'уе ѡе хәбәтеда нибу иро тә Мьраз хьст, ах чаѡа дәсте тә чу Мьраз, чаѡа тӧ беqемишийа ѡи тьфали дьки. Һәмьн йа хѡә әз навежьм, тӧ чь жи сәре мьн дьки дьле мьн бәр тә дәрнае, әз р'уе хѡә бәр тә тә'л накьм, хәбәрәкә сар тәр'а набежьм, ле Мьраз зар'ә, һәла фә'мнакә, паше жи әѡ гәлә тә кьз дькә, мела ѡи гәләки сәр тәйә, шәв р'о дәрһәqа тәда хәбәрдьдә, әѡ кәѡщәйә, ѡәки р'ожәке тӧ ѡир'а һәр'и щики әѡи бьгәр'ини. Ә'гит, тӧ чьр'а ӧса буйи к'афьр?, Чьр'а тә ѡа әм биркьрьнә, Ә'гит? Ах, аѡа набә, мәрьв тьме ньkарә хѡә зәфткә, бәлки к'ӧлфәтәкә ӧса р'асти тә бьһата, хәйсәте ѡе жи ноли е тә буйа, әѡ жи зьман буйа, һьнге кале тәе чь буйа?

Ә'гит ѡе нәдьнһер'и, у фитә-фитә ѡи бу. Паше әѡ бәрбь ишкафе чу, дӧ-се краса ньһер'и, әѡи әѡ крас гьшк жорда анин, авьр'әкә туж да Мәйане у гот:

— Әре, тӧ жьнәкә гәләки баши, ле чаѡа бькьм,

wəки əв мал мьр'а буйə щə'ньмə, агьрə, əз к'ətьме, теда дьдьщдьщьм. Мала мəрийа жи мəрийар'а бьбə щə'ньмə, хöдае мьи.

Əз ньзам, ньзам чawa ве щə'ньме хьлазбьм. Гава Мəйане əв гьлйана бьhистьи бəр чə'ва рəшəвəhат, дəсте we лəрьзин у hесьр хwə-хwa жь чə'ве р'əш ноли тəвие тəйроке сəр сурəте сорда барин. Əwe дьхwəст хəбəрдə, ле нькарьбу, леве wейə к'аг'əти дьлəрьзин, ле зьмане we нəдьгəр'ийа. Əw чь кö əwe зува тəхминдькьр hежа бьhист, бьhист жь дəве wи мəрьви, к'ижан бона we жь кəму тьшти бьhатьрбу, к'ижан баве кöр'е wейи ньзкьри бу. Əw бəрбь Мьраз чу, əw да бəр дьле хwə, паше незики Ə'гит бу у гот:

— Мьи дəрhəqa тəда кəму тьшт заньбу, у хwə кəр дькьр сəба хатьре Мьраз. Мьи нəдьхwəст, wəки əwлəде мьи этим бьминə, мьи тьре töе хwə-хwa шашйа хwə р'астки, мьи тьре дьле тəда, жь we нöба тəйə бəре həла прискəкə бьч'ук həйə, мьи тьре мəрийи, мьи тьре тö щамери, ле на, на Ə'гит, тö əw нибуйи чь кö мьи дьхwəст. Əз у тö мəринə лапə башqənə. Ле кəзар, кəзар йазьх, wəки дьле мьни тəмьзи хьлфьк hаqa wəхт мəрики ноли тəйи бе исаф ньзкьрийə, həр хəбəрəкə wир'а шабуйə, həр гьлики wийи сəртр'а рьщьфийə у гьриайə. Бьра хöде нанəки бьдə тə, кəрики бьдə мьи у Мраз, бьра кəвьр бəр п'йе тə бьбə пəнир, бьра тöщар тö р'ожа хьраб хwəр'а нəбини.

Əwe aWa гот у бəрбь шькафа к'ьтеба чу, жь на ва к'ьтебəке шьклəк дəрхьст, дьрежи Ə'гит кьр у гот:

— hане, əв жи шькьле we к'öлфəтейə, к'ижане кö тö ньз дьки, бьра сəба хатьре тə хöде сьнəт-qəwaте бьдə we, бьра, тьме, чawa шькьлданə, öса жи əмьрда, бəдəwбə у öсайə дəвбьк'ənбə. Тö həма иро жи дькари бини мала хwə, чьмки ньhа əз у Мьраз дьчьн. Əз тö щари нахwəзьм зоре хwə стуе мəрьвава бьалиньм, əз нахwəзьм Wи мəрьвир'а бьи банəкида бьжим, е кö мьи ньз накə, зар'а мьи ньз пакə, нə мьнр'а мерə, нə жи зар'а мьнр'а бав. Мьи к'öтакьр тö ньhа дькари к'öда дьхwəзи кəри, ле бир нəки к'ьлите дəри, чьмки иди эварə, wəки дəрəнг вəгəр'и к'əсə тönə дəри тə вəкə, əме ньhа həрьи.

Ə'гит бəр п'əнщəре сəкьнибу qöлап сəр qöлапе qəльне дьхьст. Гава əв гьлие Мəйане əwи бьhист тəе бьгота жь хəwe вəщьньqи, дəмəке Мəйане ньhер'и, чə'ве wейə тьжи hесьр, паше шькьле дəсте weда, е кö Wи дьньhер'и у дьк'ənийа. У зу-зу, тəе бьгота дьтьрсə Мəйанə шькьл бьqəлешə, жь дəсте we р'əванд, кьрə бəрйа хwə. Паше диса qöлапəк qəльне хьст у гот:

— Əре, Мəйанə, тə чь гот, р'аст гот, ле дəрhəqa we йəкеда, wəки тойе жь мале həри, тəгмина мьи тö нəр'асти, əзе həрьм тö у Мьраз малда бьминьн.

Кəта Мəйане кьр щаба wи бьдə, иди əWи к'ьнще хwə hазьркьрьбу, чəмədане хwə hьлда у дəрива дəрк'ət, Мьраз кö əw йəк дит р'əви, пəй к'ət у бь дəнге хwəйи зар'а гот.

— Баво, əз нахWəзьм тö həри, нахWəзьм, зу wəрə баво щан, зу wəрə.

Ле Ӑ'гит иди жере бу, ӑwи щаба Мьраз нӑда, ле Мьраз тьре ӑwе ньһа бе wи кӑмезкӑ, рамусӑ у иди начӑ, ле на, ӑw нӑһат...

Ӑw рӑви бал де, йа кӧ бӑр пӑнщӑре сӑкьни бу у дьгьрйа. Мьраз незики we бу, ӑW кӑмезкьр у гот:

— Ьне, чьра дьгьри, нӑгьри дьбини баво һаqас жи мьн хьст, ӑз иди ньһа нагьрим. Эваре ӑзе һивийа баво бьм, wӑки ве щаре мьнхӑ, ӑз нагьрим.

Мӑйане ӑw кӑмезкьр у гот: «Кӧре мьн, баво чу иди нае бал мӑ, шӧхӧле wи гӑлӑкӑ, ӑw чу»...

Мьраз тӑйе бьгота нӑдьхwӑст бawаркӑ, кӧ чawа дькарӑ бьqӑwьмӑ ӑW иди баве нӑбинӑ, паше наве де диса wӑк'ьланд, бу курина wи, ӑW гьрийа у гот:—«Ле ӑме бей баво чаWа бькьн?. Бежӑ, баво к'ӧда чу, ахьр ӑз гӑлӑки wи ньз дькьм. Ӑwи чawа ӑз һиштьм чу, чьра чу?

* * *

Жь we роже чӑнд сал дӑрбазбун, чь калида Мӑйане ӑw сал дӑрбазкьрьн, ӑw жи бьра һӑр тӑне ӑw бьзаньбӑ. Илаһи сала ӑ'wльн, бона we гӑлӑ-гӑлӑ чӑтьнбу, паше ӑW бӑрӑ-бӑрӑ кале хwӑ'ра qайлбу, ӑw диса дьхӑбьти у бь тӑһӑрӑки ӑw у Мьраз йолӑ дьчун. Ӑwe бьһистьбу, wӑки Ӑ'гит зӑWьщийӑ, wӑки шьһӑрданӑ, диса wи щида дьхӑбьтӑ. Мьраз иди мӑзьнбу, ӑwи гӑлӑк тьшт фӑ'мдькьрьн, гӑлӑ гьли дьхwӑст бьзаньбуйа, ле нӑдьхWӑст жь де пьрскӑ. Р'ожӑке Мӑйанӑ жь

хӑбате һат у шӧхӧле малева мьжул бу, Мьраз дӑрда һат, у десда тьштӑки пӑчай һӑбу. Ӑwe кӧ Мьраз дит дӑмӑке тьрсйа у бь лӑз пьрси:

— Тӑ херӑ Мьраз? чьра һаqа зу һати? нӑ һӑла дӑрсӑкӑ тӑ жи һӑйӑ?

Мьраз соро-моро бу, шабуна ӑwи хwӑ авитӑ пӑсира де у тӑе бьгота бӑр пӑснава дьбежӑ: «Дае, дае, дае, мьн ӑW иро дит, ӑw һатьбу мӑк'тӑба мьн, һатӑ бал мьн дае, тӑ бьдита чawа ӑз рӑдьмусам, чawа дьгьрийа, дае. Дае баве мьн һӑйӑ, ӑw мьн кьз дькӑ, ӑw бона мьн дьгьрйа, иди к'ӑсӑк нькарӑ бежӑ мьн ӑзи бе бавьм».

Мӑйане фӑ'мкьр, Мьраз да руньштандьне у готе:

— Мьраз мьн кӑму тьшт фӑ'мкьр, кӑта ньһа мьн ньзаньбу тӧ һаqаси баве хwӑ кьз дьки, мьн ньзаньбу, wӑки һӑвале тӑ дьбежнӑ тӑ: «бе бав». Ле лао тӧ щар ӑз wир'а набьм Мӑйана бӑре, ӑwи дьле мьн шькенанд у ӧса шкенанд, wӑки дӑгмӑ бьщӑбьрӑ. БадьлһӑWа нинӑ дьбежьн «Дьл шушӑйӑ, һӑма шькӑст ида нащӑбьрӑ». Ӑw растӑ ӑ'зизе мьн, ле хӧде Мьразе тӑ у баве һӑвдӧ бькӑ лаwо.

Ле Мьраз иди нӑһишт де хӑбӑра хwӑ к'ӧтакӑ:

— Дае, тӧ дьхWӑзи бежи, wӑки тӧ тӧ щара бавр'а хӑбӑр нади, wӑки наһели ӑW бе мале, ӑре дае? Ле бньһерӑ, баво мьнр'а соле чьqас рьнд, кьрасе чьqас рьнд к'ърийӑ дьбини? Ӑв жи к'ътебьн, баво дьгот: «гӑлӑ к'ътебьнӑ башьн».

Мӑйане дӑнге хwӑ нӑкьр, кӧр' ньһери паше к'ӑсӑрӑкӑ к'ур һате у к'ӑтӑ мьтала. Дӑмӑке шунда гот:

— Мьраз, тӧ иди мәзьни, нәму тьшти фә'мдьки, нәh салийи, нәбьчуки, әва чар салә мьн тӧ бе баво хWәйкьри у тьме жи мьн ӧса дькьр, wәки тәра hьм де бьм, hьм жи бав. Ле hатә к'ьвше мьн нькарьбу дәwса баве бьгьрьм. Тә, qәй тьме жи хwәстийә баве хWә бьбини, дьвәк бәр хwә жи к'әти, дьзива гьрнайи жи, ле тә мьнра дәphәqa we йәкеда тьштәк нәготийә. У мьн әW йәк ньзаньбу, мьн тьре тә әw иди биркьрийә, ле әзә гәлә шашбум, чawa те к'ьвше, тӧ гәләки wи нъздьки. Кьзкә кӧре мьн, чьqас жи хьраббә диса баве тәйә.

Мьраз хWә авитә тесира де әW кәмезкьр, рамуса у шабуна гьрйа. Р'ожтьра дьне лә'д бу, Мьраз у Мәйанә чawa тьме к'аре хWә дькьрьн, wәки hәрьнә киное. Ве лә'де Мьраз дьha шабу, әWи соле кӧ баве к'ьрибу текьр у дәh щара бәр нәйньке чу-hат, Мәйане те дәрхьст кӧ әw чьqa фьрнaq дьбә wан тьштара, чь кӧ баве жера к'ьрийә. У готе: «Мьраз, мьн тәра жь wан сола баштьр сол к'ьринә, ле тә qә щарәке нәготийә дае чь рьндьн, ле про чәнд рожә тӧ wан к'ьтеба, сола наqәти, мә'нийа we йәке чийә кӧре мьн?»

Мьраз дәqәке сор бу—сущли ль де ньhери, нола тьштәки бежә: «дьбәк дйа мьн бьхәйидә?

Мәйане ль кӧр ньhери у гот: «Кӧре мьн тӧ фьрди тӧнә, йәк нинә баве тә бьк'ьрә, йане жи әз, тӧ ӧса нәфькьрә, дә әм кәрьн дәрәнгә.

Hәла әwана тәзә незики ханмане киное дьбун гава Мәйане бhист, Мьраз кьрә гази. Әwe баWарнәкьр,

wи али ви али, ньhери, к'и али кӧр бәзи у әWe пера-пера наскьр у щида бу рьсас сәкьни, әwe наскьр әw бәжьн у бала, wәхтәке wера haqa бьha бу, чaWa әwe дькарбу бирбькьра, hәрге нава сәд мерида буйа жи, әWe we әW наскьра, әре, әwe әW бирнәкьрьбу, тьме бәр чә'ве We бу, ле дьле weйи бьриндар we дәqe зәрп к'ӧта, чикда нола бринәке. Әwe кьрә ахин у нъзаньбу чь бькьра, пашда бьчуйа, йане сәр we к'ӧрсйа незик рунъшта. Кәта әwә ӧса сәкнибу, Мьраз дәсте баве гьрт у hәрдӧ бәрбь we hатьн. Гава Ә'гит незики Мәйане бу, хwә шашкьр, We ньhери у тәйе бьгота дәнге wи к'әтьбу, гот:

— Р'ожа тә хер, Мәйанә!

У щида сәкьни. Мәйане ль wи ньhери дит, пӧре Wийи wәхтәкейи рәш теле спи к'әтьне, чә'ве Wийә wәхтәкейә бәдәW ньha к'ӧрда чунә, wәхтәке әwи qәпи зәп бу, ле ньha бәләнгазә, кьрасе Wийи бәрейи ноли бәрфе qәрqаш ньha qьрежә, әwe фә'мкьр Ә'гити чь калиданә. Ле чawa бькьра? Әwә нә гӧнәк'арбу, ле чaWa бькьра баве кӧре weйи нъзкьри бу... We дәме Мьраз бәрбьри де бу у гот:

— Дае, бьhер Әwe qизке дәсте де у баве хwә гьртийә у wанра хәбәрдьдә, дьк'әнә, әwана жи Wера дьк'әньн, hәла бьhер, баво, әз жи дьхWәзьм ӧса бьк'әвьмә орта wә.

Әwи awa гот у дәстәки хWә да дәсте де, е дьне дәсте баве у бь әшq гот:—дә, әм hәрьнә киное, иди дәрәнгә, ай әз жи нола we qизьке хwә qӧрә дькьм,

к'әтьмә орта wа. Ле, де—баве qизьке дьк'әньн, һун чьр'а хәбәрнадьн, нак'әньн? Дә бьк'әньн, йәкә әз иди wә тӧ щара бәр'надьм, иди тьме әзе дәсте wә бьгьрьм у тьме wәр'а бьм.—Сәр ван гьлие wи Ә'гит у Мәйане һәвдӧ ньһер'ин у тәе бьгота кәр' у лал һәвдӧ фә'мкьрьн, фә'мкьрьн, wәки әшq у шайа әwләде wан, бәхтәwарийа wи тәне wанава гьредайә. Т'әне у тәне әwләде wан дькарә бәхтәwарбә, чахе аwа һәрдӧ һәв фә'мкьн у һәвр'а башбьн. Ч'ә'ве Мәйане тьжи һесьрбун, ле Ә'гит кӧр' ньһер'и, паше әw р'амуса у гот:

— Мьразе мьн, әwләде мьни ширьн, вьр һада әзе кәму тьшти бькьм, кәму мәщала сазкьм, wәки тӧ тьме нола wе qизьке әшq у шаби, wәки тьме бал дйа хwә у бал мьн би,—әwи аwа гот, паше ль Мәйане ньһер'и у пьрси:

— Мәйанә, дә тӧ жи гьлики бежә.

Мәйане к'әлогьри гот:

— Әз чь бежьм, гәло бона де чь дькарә дьһа бәхтәwарикә мәзьнбә, һәрге нә шабун у бәхтәwарийа әwләде wейи кьзкьри, шабунәкә Мьраз мьнр'а ә'мьрәкә, әз ньһа тәне бона wи дьжим, бона бәхтәwарийа wи, һәмьн йа мьн иди чу.

Ә'гит дәсте Мьраз qайим гьрт у ч'ә'ве Мәйане ньһер'и, тәйе бьгота дьпьрсә: «изьне дьди бемә мале?». Мәйане фә'мкьр у гот:—

Һәрге һун дьхwәзьн, әм һәр'ьн.

У һәрсе бәрбь мале чун. Гава Мәйане дәри вәкьр у әwана чунә һӧндӧр', дьле Ә'гит лехьст, тәе бьго-

та һәр һурмурәки мале, һәр тьштәки от'ахеда, әw сьлавдькьрьн, wир'а шадьбун. Әwи лелебу һәр тьшти р'амусә у бежә бьбахшиньн: «әз бәр wә гӧнәк'арьм, гәләки гӧнәк'арьм». Һәр тьшт-һәр тьшт малда wир'а насбу. Нола мәрики сәрхwәш әw дьтьртли әw чу у сәр wи к'ӧрсийи, сәр к'ижани әw тьме р'удьньшт у гот: «—Ах чьqас хwәшә мала мәрьв, чьqас хwәшә кале мәрьв, ә'мьр чьqас хwәшә, wәхта тӧ нав зар'е хwәда дәрбаз дьки»! Әwи аwа гот у к'әлогьри бу, Мәйане ньһер'и, паше сәрда зедә кьр:

— Мәйанә, ньзам тойе бьбахшини, гӧне мьни гьранә, бьбахшини йане на? Ле бьзаньбә, wе дәqе гава әз жь мал чум кәта р'ожа ироин тӧ бәр ч'ә'ве мьн буйи, бь wан ч'әве тәйә тьжи һесьрва, бь wан хәбәре тәйә аqьлә шәwатва. Р'астә, әз саләке бал wе к'ӧлфәте мам, ле wәй wе сале, әз р'ожәке дьһатьм мале, дәһ р'ожа меванхана, бал һәвала у щие хәбате бум. Һәйнәйсә, р'ожәке жи чь кӧ дьле мьнда дьсеwри, мьн р'аст готеда у чәмәдане хwә һьлда, жь мал дәрк'әтьм. Һьнгеда мьн от'ахәк гьртийә, теда тәне дьжим, һәр гав у сәкәт тӧ у Мьраз ль бәр ч'ә'ве мьньн. Ле нәдьһатьм, чьмки мьн тәхмин дькьр, wәки гәләки ль бәр тә, бәр Мьраз гӧнәк'арьм, мьн һәрр'о һун дьдитьн, гава тәвайи дьчунә мәк'тәбе, дьле мьн дьһат бьт'әqә. Мьн дькьр текьмә гази, бьбәзьм бем wә кәмезкьм, ле мьн бь тәһәрәки хwә зәвт дькьр у щарәкә майин п'ор у п'ошман бь дьләки кӧл дьчумә мале. А, Мәйанә, әw бу ә'мьре мьн бей wә, ньһа чаwа дьхwәзи мьн гӧнә-

кӏаркӏа, әз гӧнәкӏарьм гәләки гӧнәкӏарьм, әз гӧне хwә һьлтиньм сәр хwә.

Мәйане ль Мьраз ньһерӏи, гот:

— Бона бәхтәwарийа кӧрӏе хwә, тьштәки набежьмә тә, мәри дькарә шашбә, ле бьнһерӏ, тӧ ве щаре шашбуйи, өса бькә щаркә майин шашнәби. Әз сәба хатьре әwләде хwә дьбахшиньм, ле дьле мьн?..

We дәме Мьраз бәзийа һатә бал баве у гот: «Баво щан, чьqаси башә, wәки тӧ һати, әз иди тӧ щари наһельм тӧ һәрӏи, тӧ щари, тӧ щари.» Әӏгит кӏәнийа у гот: «Ло, әӏзизе мьн, wәки, тӧ зоре жи мьн жь мал дәрхи, әз иди тӧ щийада начьм, тәне ньһа йан жи сьбе әз һәрьм һурмуре хwә биньм у иди тьме әзе бал кӧрӏе хwәбьм, бал Мьразе хwә».

AWA ЖИ ДЬQӘWЬМӘ

Бәрбанга сьбе бу, иди Бәйазе тәндур дадабу у бь ләз һәвире кӏада дьсьтьра. Гәвәза щинара we жи кӏомәк дьдае. Әw ләз дькӏәт у һәй дьгот:—«Гәвәз, тӧ зани, әм перӏа нагһиньн, We ньһа бен, һәла qә тьштәки мә жи һазьр нинә.

— Wәй мала тә авабә һәй,—Гәвәзе гот:—Чьрӏа чь бу гьди, һәла тәзә сьбә рӏонбуйә, хwә һьма Тьлбис вьр дәра һан нинә, һәла кәта бәрәваре анщах әwана бен, тӧ рькәт шӧхӧле хwә бькә, qә ләз нәкӏәвә у тәвһәв нәбә.

— Гәвәз баwарийа тә хӧде һәбә ишәв эварда хәw нәкӏәтийә чӏәве мьн, әз рӏанәзамә, чawа әӏзизе тә һатӣйә рӏазайә, өса Бәйаза Мьсто чӏәв дайә һәв у рӏазайә, ньзам жь шабуна бу ишәв эварда һьма әw бәр чӏәве мьн бун. Әз иди заньм Мерие чаwа хwә бавежә песира мьн, чawa мьн кәмезкә, чаwа бежә: «Бабус как живош?. Wәй әз qӧрбана зьмане we бьм, һәй, чьрӏа

EZDIKI.COM

зьманəки чаwа лейə, му сəре зьмане we напьч'кə.

— Эh, дə бəсə, ле: —Гəвəзе гот,—ижа Мери чь навə wa we тьфале кьрийə, wə навəки р'ьнд лекьра, йан жи тö фəqира хöде ур'ьси к'ö зани, wəки пер'а хəбəрди. Həлбəт əм гьшк жи заньн, wəки ур'ьси зьманəки башə. Əм гьшк жи дьхwəзьн hинбьн, ижа нə ахьр гəрə мəри зьмане хwə жи бьзаньбə? Əw тьфала hана we тəр'а ньhа чь щур'əйи хəбəрдə, wəки тö фə'мки? Йане жи тöе чаwа хəбəрди, wəки əw тə фə'мбькə?. Т'əхмина мьн гəрəке де-баве we ə'сə жер'а кöрманщи жи хəбəрдьн, бьра qизьк зьмане хwə жи бьзанбə кəйран. Qизе qə тьште öса дьбə, де кöрманщ, бав кöрманщ, ле зар' кöрманщи ньзанбə:

— Wи qöрбана wемə, бьра бе бал мьн əзе нава мəhəкеда öса əwe кöрманщи hинкьм, зар'ə, we зу hинбə, ле йа нав, тьштə накə, де—баве we заньн, к'ефа wанə. Wəй, əз qəдагəр'ина wемə, wəхта хəбəрдьдə, Гəвəз щан, тö лелейи теки нава р'öке хwə.

Əз мəhəке чумə мала wан, əw öса hини мьн бьбу, öса дьhатə бал мьн у мьнр'а ськəта хəбəрдьда.— Ле чь фəйдə жь we хəбəрдана we мьн qə фə'мнəдькьр. Тö баwар дьки иди əз hаqас бира Мəщит накьм чьqас бира we, həма əwə бəр ч'ə'ве мьн.

Аwа бь хəбəрдан Бəйазе у Гəвəзе шöхöле хwə к'öта кьрьн, Бəйазе дəстпекьр wан дəра бьдə həв, т'əмьзкə. We дəме зар'а щинаре hат у гот: —Хати, Мəщит, Мери hатьн. Бəйаз həма бəр шемике р'асти Мерие hат, йа кö ноли мьнмьнике бəрбь we дьбəзи. Əwe

хwə авитə п'есира пирьке əw кəмезкьр у р'амуса. Паше Мəщит у к'öлфəта wи Нəне бəрбь Бəйазе hатьн. Бəйазе Мери жь мьле хwə пəйа нəкьр, Мəщит у Нəне р'амусан у hесьр жь шабуна ч'ə'ва hатьн, hесьрəкə we кə'тə сəр дəсте Мерие qизьк зур бу , ч'ə'ве пирьке ньhер'и у паше hесьра сəр дəсте хwə ньhер'и у əw жи гьрийа, дьhа qəwин хwə кəмеза пирькева гьвашт у гот: «Бабуса хорошайа». Бəйазе əw кəмеза хwəва гьвашт у бəрбь мале бьр. Нəне у Мəщит жи пəй wана чун.

Шабуна Бəйазе бе кəд у кəсаб бу, əw к'еləка Нəне р'уньштьбу, Мери дабу сəр ч'ока хwə у р'адьмуса. Мəщит хеləке нав от'ахе чу-hат, паше готə де: —

— Дае, дə бежə, qə чаwани, ськəта тə чаwанə, хwə щики хwə нагазьни? Нəне тəе бьгота hивйа хəбəра мер бу, əwe жи гот: —

— Əре мама, тö дəрhəqа хwəда бежə, к'а чаwани?—Бəйазе Мерие ньhер'и, йа кö кəр' у лал сəр ч'ока we р'уньштбу у р'ишие шə'ра wер'а дьлист, əw кəмез кьр у гот:

— Əз qöр'бана wəбьм, hунə сахбьн йа мьн hеч, хwə т'əзə əз щаhьл набьм, р'ожəке п'акьм, дəhа нəхwəш, пирбун бь həр тəhəри дьщə'динə хwə мьнва бьдə ə'йанкьрьне, ле əз дийа wəмə, qə нахwəзьм хwə бəр we бəлангазкьм. Гава нəхwəши мьн зор дькə, дəwса we йəке wəки п'алдьм, əз зу-зу шöхöл дькьм, к'ьлама кö Мерийа мьн кьздькə дьстьрем. Паше гьлие wейə хwəш дьк'əвьнə бира мьн у əз хwəр'а дьwəк'ьлиньм у аwа

бәрә-бәрә эша мьн сьвьк дьбә, у щарәкә майин әз щаһьл дьбьм.

Мәщит ль Нәне ньһер'и к'әсәрәк һате, паше гот:

— Дае тәр'а вьра т'әне чәтьнә, ле гава нәхWәш дьк'әви qә к'әсә т'ӧнә фьр'ә ава сар жи бьдә тә. Wәрә бал мә, we дәре хwәшә, щинаре мә жи гәләки жь тә ньз дькьн, тӧе бал мәби, гӧһе мәйе сәр тәбә. Бәйазе Нәне ньһер'и, йа кӧ р'уньштьбу у тӧе qәй бежи гьлие мер нәдьбьһист, у гот:

— На бьре мьн, әз вьра п'акьм, һини гӧнд бумә, ньkарьм шьһәрда бьминьм, бина мьн wедәре дәрнае. Нәне ль Мәщит ньһер'и у готә Бәйазе:

— Тӧ р'аст дьбежи мама, wәки мәри һини щики дьбә, ньkарә же дурк'әвә.

— Ле чаwа лао, на, әз ньkарьм шьһәрда бьминьм,—We дәме дәнге дәри һат, һәла Бәйазе пер'а нәгиһандьбу кӧ р'абә, иди дәри вәбу у сәр шемике qизәкә дәвә—дәви 26—27 сали сәкьни, әWе кӧ меван дитьн, кьр кӧ пашда вәгәр'ә, ле иди дәрәнгбу, wана әw дитьбу у әw мәщбур бу пешда һәр'ә. ӘWе сьлав да Wана Бәйаз бәрбь We чу, у гот:—Зәйт'ун, qиза мьн, пешда Wәрә, wәрә һәла бьнһер' меване мьнә чьqас ә'зиз һәнә! А, әва кӧр'е мьнә, әв жи бука мьн, ле әва бьч'укә ширьн нәбийа мьнә Мери, дәрһәqа к'ижанеда мьн һаqас тәр'а qьсәкьрйә.

Мәщит сьпич'олки бьбу, әWи Зәйт'уне дьнһер'и у qӧлап сәр qӧлапе qәльне дьхьст. Паше Зәйт'ун незики Мерие бу, әW да кәмеза хWә у гот:—чьqас qизәкә

башә, чьqас qизәкә аqьлә, ле гәло наве we чийә? Әw наве хwә занә,—әwe бь к'ән гот у ерие ньһер'и.

Мерие ч'ә'ве we дьнһир'и у фә'мнәдькьр кӧ әw чь дьбежә. Нәне жь щие хWә р'абу бәрбь qизе чу у гот:

— Әw к'урди ньзанә, жер'а урьси хәбәрдьн.

Зәйт'уне ч'ә'ве Бәйазе ньһер'и у паше гот:

— Һәйф, Мери щан, wәки к'ӧрди ньзани, ле тьштә набә, әз у ьне әме тә һинкьн, әре?

Зәйт'ун һьнәки бал мевана р'уньшт, ле Wәй We р'уньштьне. ӘW кәта льнга дьр'ьщьфи, паше әWе хатьре хwә жь wана хW'әст у чу.

Гава әW чу Бәйазе гот:

— Qизәкә гәләки аqьлә, әва дӧ салә гӧнде мәда дәрсдар дьхәбьтә, гӧнд гьшк сәре We сонд дьхWьн, пар щар-щара дьһатә бал мьн, эп'ещә р'удьньшт, мә хәбәрдьда, гава әз бек'ефбума, дьһатә бал мьн р'адьза, бь гликй мьнр'а чаwа qиза кәлал бу. Фәqире к'әсәки we т'ӧнә. Баве we чуйә бәр шер' нәһатийә, ле дийа we жи пар wәфат бу, мьн дит гәләк qизәкә башә, р'ожәке жи мьн готе: «Зәйт'ун, Wәрә бал мьн, һәмьн тӧ иди начи гӧнде хwә, тӧ вьра, к'ьвшкьрьнә сәр хәбате, wәрә һәмьн qизе мьн т'ӧнәнә, әз тәр'а де, тӧ жи мьнр'а qиз. Мәщит, Нәне, әз qӧр'бана Wә, гава әв гьлйана бьһистьн, ӧса әз кәмезкьрьм, ӧса гьрийа, баWарийа Wа һәбә әз жи пер'а гьрйам, ле ньзам чьр'а әw гьрийа, ньзам ч'ьра дьле мьн жи хьраб бу у әз жи гьрйам. Лә'зәке шунда гава п'әрча дьле we дани, әw к'еләка

мьн руньшт у гот: «Бьбахшинэ дае, ньзам чьра кәла мьн тьжи бу, ньзам жь хәбәре тәйә дьл бу, ньзам жь көле мьнэ һәла нәкәwгьртибун, бьбахшинэ, мьн нькарьбу хwэ зәвткьра. Әре, дае, әзе тәра циз бьм, тө жи мьнра де».

У we рожеда мьн же һивикьр, wәки бе бал мьн, мьн отахәк валакьр у ньһа әw wедәреда дьминэ, әз сәре тәкьм Мәщит, әз өса һини we бумә, өса же кьз дькьм, мьн тьре циза мьнэ кәлалә, әwләда мьнэ. Һәмьн йа we иди ньзам чаwа бежьм, өса мьн хwәй дькэ, өса мьн кьздькэ, дә төбәбә, һәргэ тө әwләде мьни кәлали өса мьн кьзки.

Мәщит дәльнәк дәрхьст вехьст, дөлапәк лехьст у кәтә нава мьтала. Паше әwи жьне ньһери у гот:

— Нәне, Мери радьзе, wәстйайә, бьвә разинэ.— әwи awa гот у диса кәтә нава мьтала. Бәйазе Мерие ньһери, һа-һанга рабу, щие we чекьр у Нәне әw бьр wәки разинэ.

Бәйаз кәеләка көр руньшт, дәсте хwэ да сәр мьле wи у гот:

— Мәщит, тә чьра өса пьрчуе хwэ кьрйә, тө чьра өсани, дьбә дьле тә нәһат, wәки мьн дәрһәqа Зәйтуңеда өса хәбәрда.—Мәщит де ньһери кәсәрәк һате у гот:

— Э, на дае, тө гьлие чаwа дьки, әз зәф шамә, wәки тә Зәйтун өса бәгәмкьрийә, wәки әwе жи гәләки тө бәгәмкьри у расти, Зәйтун гәләк qизәкэ башэ, гәләк аqьлэ.

Бәйазе көр ньһери, пьрси:—Чаwа тө we наздьки.

Мәщит сәре хwэ кьрэ бәр хwэ паше гот:

— Әре дае, әз гәлә баш әwе насдькьм, гәләки мә һәвалти һәвра кьрийә...

— Ле wәки өсанэ,—Бәйазе гот—wэ чьра өса ноли нәнаса һәвдө дьнһери?

— Өса лазьмбу, дае, жь тә һиви дькьм, тө wера тьштәки нәвежи у нә жи иди тө пьрса бьди мьн.

Бәйазе көр ньһери. We дәме Нәне дәрда һат, әwе готэ Мәщит:

— Миша, әм һәрьн ньнәки хwәра бьгәрьн, һәwa чьqа хwәшэ?

Мәшит рабу у әwана чун, ле Бәйаз кәтә нава мьтала, әwе тәзэ фәмкьр, чьра гава Зәйтуне шькьле Мәщит малда дит, гьрийа?

Бәре чьqас рожбун Зәйтун тьме шәбәqе радьбу, дьчу ав дани, әw дәр дьданэ һәв, шөхөле мале жи дькьр, паше дьчу мәктәбе. Ле ньнги әw кәвтек бу, кө Мәщит натьбу, Зәйтун сьбе һәла әw разабун, дьчу сәр хәбате, ле паши хәбате жи һәмьн әwана нәмалбун, дьчун хwәра нав кәwшән дьгәрйан кәта дәрәнг. Әwе нәдьхwәст расти wи бе, нәдьхwәст роже бьнөри бир бинэ.

Awa иро жи, гава әw жь хәбәте вәгәрйа мале у бәр дәри дурва Мәщит дит, дьле we диса зәрп көта, ле әwе хwэ өнда нәкьр, хwэ зәвткьр, незики wан бу, сьлав да wана, паше кьтеб у дәфтәред дәсте хwәда данинэ сәр көрсие бәр дәри у бәрбь Мерие чу. Әw да бәр дьле хwэ—кәмезкьр у же пьрси:

— Дә, бежә наве тә чийә? Мерие we ньhери, әw кәмезкьр у гот:

— Мери.

Зәйтун шабу, әw кәмеза хWәва гьвашт, рәмуса, гот:—

«Ә'зиза мьн, тӧ иди фә'мдьки, к'е тӧ hинкьри дә бежә? Бәре Мерие пак фә'мнәкьр, ле паше сәрва чу, гот:

— Бабусйа.

— Ле к'ӧрди «пирке», дә «hәла бежә «пирке» у Мерие wәк'ьланд. Нәне Мәщит ньhери, гот:—Миша, әв Зәйтунә, чийә, дә бь дьле мьн нинә, гәләки дӧрәйә, әз нахwәзьм wәки әв Мериера к'ӧрди хәбәрдә, we дизьке лап хьрабкә, әз нахwәзьм, wәки ньha wера к'ӧрди хәбәрдьн, бьра hәла уръси рънд hинбә, паше we к'ӧрди хwә-хWa hинбә.

Мәщит тӧйе бежи токе лехьст, жь щи дӧлоз бу, рабу бәр we сәкьни у гот:

— Тӧ фә'мдьки чь дьбежи, Нина, тӧ пaки ве дизьке наснаки, ньзани әW чь дизә, hәла сәри-бьни тә әWe щарәке дитийә у иди фькьра хWә дәphәqa weда дьбежи мьн, тӧ нәрасти, ле гәлә растә, wәки әw дьбежә: «Гәрәке Мери к'ӧрди hинбә, wәки әw зьмане хWәйи де рънд нькарьбә хәбәрдә, бawарки тӧ зьмани жи паше нькарә hинбә. Тӧ hәла Зәйтуне нас наки, әW гәлә дизәкә башә, нав weда гәлә тьште бәдәwә hинбуне hәнә. Хазьл дизa мә жи мәзьнбуйа у ноли we буйа.

Гава Нәне әв хәбәрана жь мере хwә бьhистьн, әwe әрьне хwә ракьр у готә Мәщит:

— На әз нькарьм вьра бьминьм, тӧ жи йәки ноли wани бәйанийи, әзе сьбе дизa хwә hьлдьм у hәрьм, йане hуне әwe жи ноли хwә ведәре текьнә бәйани.— Әwe awa гот у бәрбь Мерие чу, бь hерс дәсте дизьке к'ьшанд, Мери к'әлогьри ль Зәйтуне ньhери, дәй бь-гота дьгот: «Дьбини дйа мьн наhелә әз бал тә бьминьм, әз гәләки дьхwәзьм, ле наhелә». Әwe ль Зәйтуне ньhери у пәй де чу.

Паши wана Зәйтун жи рабу к'ьтебед хwә hьлдан у кьр hәрә мале, Мәщит нәhишт у готе:

— Зәйтун, мьн дә бawарнәдькьр, wәки әзе щарәкә майин жи тә бьбиньм, ле мьн тӧ дити, дьбини әз шашбум әw жи незик, гәлә незик, hәма мала хwә-да, бал дйа хwә.

— Зәйтуне wи ньhери у гәлә мәлул готе:

Э, әва тә әз дитьм, жь we чь hатә гӧhастьне, чь фәйдә? Т'әгмина мьн дьha баш дьбу, wәки мә дәт hәвдӧ нәдита.

Мәщит we ньhери у ньзаньбу чь бьгота, чьмки заньбу әwи гӧнәк'арә, гәлә гӧнәк'арә.

— Зәйтун,—әwи гот,—әз зә'ф рънд заньм, тӧ чь дьбежи, ле тӧ бьзанбә мьн тӧ щара тә бирнәкьрийә, тӧ тьме бәр чә'ве мьн буйи.

Зәйтун әв гьлиед wи дәбулнәкьр, гот:

— Дә, hәйнәсә, Мәщит тәгмина мьн нәhежайә у нә жи wә'дәйә, тӧ мьнра тьште ӧса бежи, иди чу, чь

буйә, буйә, ле ньһа иди әз тәрә хушкьм, дйа тә хwәхwа әw йәк готийә, ньһа кӧлфәта тә һәйә у зарә тә.

— Зәйтун, тӧ чьрә ӧса бе дьли?, Чьрә ӧса беисафи?

— Рәстә Мәщит, әзә бе дьльм, ле бона we йәке әз нә гӧнәкәрьм, гӧнәкәрьи мәрьвед хьраб, әзә щаһьлбум, мьи һәла әмьр ньзанбу, мьи тьре мәри гьшк софинә, тәмьз, гьшк жи дькарьи ньзкьи, дькарьи бьжин, дькарьи бьхәбьтьи, дькарьи шәркьи, дькарьи кӧмәке бьдьнә бечара, дькарьи... у мьи кәму мәри ньздькьрьи, ачьхийед wанарә шадьбум. Мьи дьхwәст гьшкарә бьбьмә хушк, диз, омьд. Нава һәр мәрикида мьи дйа хwә, бьре хwә, хушка хwә дьдит. Әзә awа бум бәре... Ньнге әзә 20 сали бум, хази ньнге гава рожәке һәма бәр института мә әз расти хортәки һатьм, е кӧ ньзам чьма мьи ньһери у мьнрә кәнийа, кәта ньһа кәне wи бәр чәве мьнә у ньзам чьма әз жи кәнийам у чумә дәрсе.

Кәвтеке мьи әw нәдит, ле кәне wи, әw чәве wийә рәш, дьране мьрщани шәв у ро бәр чәве мьи бу, мьи кьтеб дьда бәр хwә, wәки бьхуньм, ле сәр тәмамийа бәлге we мьи деме wи дьдит, мьи чәве хwә дьгьрт, wәки иди нәбиньм, ле диса әw бу бәр чәве мьи, кучеда дьчум кижан мәри мьи бьдита, мьи тьре әw мьнрә дькәнә. Шарна әз дьфькьрим: «Гәло дьбә әw мьи кәнйа? Ахьр чьрә кәнийа?» Паше дьфькьрим: «ле әз чьрә кәнийам? у awа кәвтеке мьи щи у сьтар

хwәрә нәдит. Кәвтеке шунда бәре әвар бу. Әз жь кьтебхане дьчумә мале, баранәкә гӧр дьбари, мьи плаше хwә хwәкьрьбу, бәрстуйа wи ньлбри бу у сәре мьи бәр мьнда, әз лəз дьчум, ле диса әw бәр чәве мьи бу. Гава әз гьһиштьмә бәр дәри, диса чәве мьи wи кәт, әw диса wи щийи сәкьнибу ль мьи дьнһери, әз щида бумә рьсас, мьи тьре әз динбумә, чьмки диса әw бу wьра сәкьни, диса әw щурәки мьнрә дькәнийа. Мьи сәре хwә гьрт, пе һәрдӧ дәста у щие хwәда сәкьним. We дәме мьи дәнгәк бьһист: «Һун чьрә ӧсаньи, хwә нәхwәшиниьи», мьи ньһери әw бу кәләка мьи, ве щаре әw нәдькәнийа, ле бь тьрс чәве мьи дьнһери. Мьи щарәке жи wи ньһери у бәрбь отаха хwә чум, ле әwи әз дамә сәкьнандьне у гот: «Бьбахшиньи, әз дьхwәзьм wәрә хәбәрдьм, wәки һун мьqабьл ниньи: — сьбе әзе паши дәрса бәр института wәбьм, «Сьбе бәр институте» кәта 20 щари мьи әв хәбәр wәкьландьи. У awа әз у әw бунә нас. Әw бона мьи бу ишьqа чәва. Мьи тьштәк фәмнәдькьр, ахьр әwе нәнас е кӧ салəке пешда мьи наснәдькьр, чәwа иро кьрьмә мотаще хwә. У awа рож дәрбаз дьбун, паше сал дәрбазбун. Се сал дәрбазбун. Мьи институт кӧтакьр, әwи жи кӧтакьр у әw чаwа инжинер кьвшкьрьи һәма шьһәрда, ле әз жи чаwа дәрсдар гӧндда кьвшкьрьм. Мьи гава готе, wәки әме чаwа һәвдӧ бьqәтьи, әwи чәве мьи ньһери у гот:

— Тьштә накә Зәйтун, тӧ чьqас жи дурби, йәкә, әзе тә бьбиньм, һәрә ньнәки бьхәбьтә, паше әзе бем

у эме дәwәте бькьн. У кәта—кәтае тӧе иди бал мьн би. әзиза мьн.

Хәбәра wи мьнра гәлә бьһа бу, wәки әз бьмрама, гәрә мьн бьқәданда. У рожәке жи әWи у чәнд һәвалед Wи у чәнд һәвалед мьн әз вәрекьрьмә гӧнд. Те бира мьн дәqа пашьн, әWи awa гот: «Зәйтун, тӧ рӧке мьни, әмьре мьн, әзе бей тә чаWә бькьм, әзиза мьн, мәһәкә дьне, йане дӧ мәһе дьне шунда тӧ һивйа мьнбә» ..

У машинә рек'әт, әW һаqа Waxt сәкьни кәта машина мә ӧнда бу...

Ле әз дьгьрийам, хӧлә—хӧла һесьра бу жь чә'ве мьн дьбарин.

Әз һатьмә гӧнд, дйа мьнә рә'мәти гәлә шабу, wәки мьн институт к'ӧтакьрийә у вәгәрйамә мале чаwа дәрсдар... Шӧхӧл гӧндда зә'ф бу, дәрсдар һьндьк, һәмьн әз жи зара гәләки кьздькьм, мьн тәмамийа рожед хWә мәк'тәбеда дәрбаз дькьр, ле гава дьһатьмә мале у нәмә тӧнәбун, әз к'әлогьри дьбум у кәр у лал дьчум дьк'әтьмә нава щийа. Мьн дӧ мәһе әWлън сәр һәв нәмә дьстәндьн, wанара ша дьбум, мьн әw дьданә сәр дьле хWә радьмусан биндькьрьн. Ле чьqа дьчун нәмә кем дьһатьн, чьqа дьчун һьндьк у гәләки бәтсар дьбун. Дьле мьн агьр бу пек'әтьбу дьшәWти, нә шәв хәW дьк'әтә чә'ве мьн, нә жи рож рьнәтийа мьн һәбу. Саләк дәрбазбу у мьн иди щаба нәма хwәйә пашьн жи нәстәнд, мьн кәму тьшт фә'мкьр, у чаWа дьбежьн чәрха мәрийа чәп кӧ зьвьри иди раст набә. Сәр wи дәрде мьнда рожәке әз гава һатьмә мале, мьн ди ма-

ла мә жь мәрьва сәрһәвра дьчә. Дйа мьн бәткал бу, нәхWәшийа дьл пе гьртьбу. Кәта дохтьр һат, әwе иди тәхдир да, тәхдир да у qә хәбәрәк жи qиза хWәйә бебәхтра нәгот. Әз мам әтим, бе де, бе бав, бе хушк у бьра. К'әсәки мьн wи гӧндида тӧнәбу. Мьн иди нькарьбу We маледа бьминьм, к'идәре чәнд рож пешда дайка мьн дьчу-дьһат, к'идәре әWe тәмамийа әмьре хWә дәрбазкьрьбу.

Мьн qьраркьр бемә ви гӧнди бьхәбьтьм. Әз һатьм, гӧнди башбу, әз һини зара бум. У рожәке жи әз нава гӧнд расти дохтьре һатьм, әWe бәрбь нәхWәша дьләзанд. Гава әWe әз дитьм, сьлав да мьн у гот, wәки жьнәкә навсәрә дьле We дешә, әW дьләзинә бал We у һивй жь мьн кьр, wәки әм тәвайи һәрьн. Әм гьһиштьнә нәхWәше, әWә палдайи бу, бал We щинарәк руньштибу у дәсте We мьздьда. Гава мьн әw дит, мьн тьре дйа мьнә, чьмки расти жи әw гәлә ноли дйа мьн бу. Әз к'еләка We руньштьм, мьн али дохтьре кьр, дәрман дае, дохтьре әw дәрзикьр, у әWe чә'ве хwә вәкьр, чә'ве We кӧ мә к'әт, гот: «Ах qизед мьнә әзиз, хӧде йа хер Wәра бькә, ве щаре жи wә әз хьлазкьрьм, wә нәһьшт әз бьмьрьм нә әзе диса Мерийа хWә бьбиньм». ӘWe әв хәбәр готьн у гьрийа. Дохтьр бәр дьлада һат, мә хатьре хWә ле хаст у әм дәрк'әтьн. Р'ева мьн жь дохтьре пьрси, Мери к'ейә? Qиза weйә, wәки әw ӧса нәйра Weйә, дохтьре Wa мьнра гьликьр: «На, qизе We тӧнәнә, Мери нәбийа Weйә, qиза кӧре Weйә, фәqире әwә, әW кӧр, тарq-фар-

qa we əw körə, шəв ро бəса wан дькə. Мьн пърси: «ле чъра начə бал körе xwə? Чъра вьра тəне wəкид дьминə?». Əwe гот:

Нахwəзə, wəки орта körе we у бука we руе wела ləвк'əвə.

Дьле мьн тъжи бу, hесьр жь чəве мьн hат.

Р'ожтьра майин əз паши дəрса чумə бал we əw рабьбу, ле дьhатə к'ъвше həла пакнəбуйə, əwe кö əз дитьм, гəлəк шабу, ньзаньбу к'идəре мьн бьдə руньштандьне, мьн пърси əw чаwанə, əwe мьн ньhери у гот:

«—Иро кəвəки пакьм, əз зəф жь тə разимə». Ле мьн готе, wəки əw чьра рабуйə, ахьр wера лазьмə палдан, əwe гот:

«Qиза мьн, ахьр шəрмə, xwə щинар həрро наен мьнра шöхöл накьи, хенжь wана жи к'əсəки мьн ве дəре тönə, əзьм körək, əw жи шьhəрданə, гəлə дури мьнə, əз qörбана wимə, wəки ве дəребуйа иди дəрде мьн чьбу».

Гава мьн əв хəбəре we бьhистьн дьле мьн тъжи бу, мьн гот:

«—Ахьр, wəки тö haqa körе xwə кьз дьки, ле чьра начи бале?»

Əwe дəмəке xwə кəркьр у паше гот:

«Э, лао həрьм чь, əз нахwəзьм бьбмə тоqa стуе wи, руе мьнда орта wи жьне ləвк'əвə, на, на, бьра əw həвра башбьн, тъфaqбьн, йа мьн hеч».

Мьн ль we ньhери, пore weйи сьпи, деме weйи

wəхтəкейи бəдəw у мьн дьha əw кьзкьр, мьн əw öса кьзкьр, чawa дйа xwə. Ле чь кö əз дəрhəqa körе weда фькрим, мьн иди нəготе, həр мьн готе, wəки əw палдə, чьмки рəнге wера дьhатə к'ъвше, wəкй əwə гəлəки нəхwəшбу, ле чарнəчари рабьбу. У əwe палда əз бəр we кəвтеке мам, паши дəрса дьчумə бале, эвре жи бале радьзам. Нава we кəвтеда əм гəлəки həвра hатьнə гьредане, мə гəлəки həвдö кьзкьр, əм бунə де у qиз. У əз шабум, фьрнаq бум, мьн търе əw дйа мьнə кəлалə кö мьн öн акьрьбу щарək майин мьн дит, ле шабуна мьн гəлəки нəк'ьшанд, р'ожəке паши дəрса гава əз hатьмə мале, əwe нə'ма körе xwə у шькьле wи тəви к'ölфəта wи у заре ани нишани мьн кьр. Гава мьн шькьл дит, мьн бь чəве xwə бawəрнəкьр, у дьле мьн зəрп к'öта, əз щи бь щи руньштьм. Мьн търе əзе динбьм, əw бəр чəве мьн бу, шькьлда жи əw диса öса дьк'əнийа, ле ве щаре hьлбəт нə мьнра ле йəкə дьнра, йа кö к'öбар-қ'öбар к'еləка we руньштьбу у əw жи дьк'əнийа. Мьн wана ньhери у ньзам чawa бу, бу хölə-хöла hесра жь чəве мьнра hатьн. Чар сал бу мьн əw нəдитьбу. əw к'əне wийи haqa мьнра ширьн иро мьн дит, мьн дит у чawa дит: к'еləка йəкə дьн, мьн търе тəне мьнра, əw карə öса ширьн бьк'əнə, ле на, əw дькарə öса кəмуйара бьк'əнə. Бəре мьн фəмнəдькьр əw чйə? Ле паше бəрə-бəрə мьн фəмкьр, мьн фəмкьр, wəки əз иди ноли бəре мəрийа бawарнакьм, мьн фəмкьр wəки нав мəрийада мəрве хьраб həнə, мьн фəмкьр, wəки гəрə мəри кəму мəрийа

бавәрнәкә, мьн фә'мкьр, wәки дьле мьни тәмьз, кьзкьрьна мьнә нурә к'ур, жь алие йәки нәте у хапокда hатйә таланкьрьне. Мьн тәзә әw йәк фә'мкьр... У we р'әже мьн тәхминкьр, wәки әз гәләки hатьмә гөhастьне, гәләки hәйнәсәр... Мәщит we ньhери у гот:

— Чь бежьм Зәйтун, чь бежьм Зәйтун, ньзам, ньзам, чьр'а, ахьр өса бу, ахьр мьн р'асти гәләки жь тә кьз дькьр, Зәйтун.

Зәйтуне ль wи ньhери, кьрә ахин у гот:

— Тө ньзани чьр'а өса бу?, Ле әз заньм, әз зә'ф р'ьнд заньм, Нина qиза шьhәр бу, дьхәбьти шьhәрда, мәри-пьзмаме we сәр qөльхе бльнд бун, we тә жи бажерда щикьрана. Тә Нина стәнд тө иди бәхтәwари, нә ахьр әw наhелә гөнди бенә мала тә, бадьлhәwa ньвине тә, мала тә текьнә qьреж, наhелә дйа тә, мала тәда бь дьләки р'ькәт бьжи, гьлики сайа we гөhe тә ль кәму дәрд у бәла сәqьринә. Р'асти жи тө бәхтәwари, тө ньhа дьжи нә бь кьше х'wә, ле бь кьше Нинае, әw тәр'а чь бежә, тöе өса бьки...

— Зәйтун бәсә, ахьр бәсә, тө wан тә'на мьнхи!

Мәщит awa гот у щие хwә р'абу.

Зәйтуне wи ньhери у гот:

— Ььбахшинә Мәщит, ььбахшинә, әз хушкәкә бе дьлә у бе исафьм, дьвәк мьн гәлә тьште зедә готьн, ле ььбахшинә.

Зәйтун әзи бебәхтьм, тө зани? Әз чawa ьькьм?

— Мәщит, тө хwә-хwа гөнәк'ари, hәрге к'омәка мьн лазьмә бона бәхтәwарийа тә, әзе we к'омәке бь

р'ök у щан ььдьм, чьмки әз дьхwәзьм, Мәщит, wәки тө бәхтәwарби.

Мәщит жь щие хwә р'абу, гот:

— Зәйтун, тәне тө кари мьн бәхтәwарки, тәне тө, тәне тө qайлйа хwә ььди. Нинае hежа готә мьн, wәки we сьбе Мерие hьлдә hәр'ә, hәргә тöе qайлби, әз wанар'а начьм, әзе вьра бал тәбьм, Зәйтун, әме бал дйа мьн бьн, дьхwәзи?

Зәйтуне wи ньhери, сәре хwә кәжанд у гот:

— Мәщит, тө ноли зар'а дьфькьри, бь тәхмина тә әзе qайилбьм Нәне у Мерие бебәхткьм, әре? Бь тәхмина тә әзе qайлбьм, wәки qизе бе бав, к'өлфәте жи бе мер ььhельм, әре?, Ах Мәщит, тө гәлә мәрьва дәрәнг нас дьки. hәрге к'өлфәта тә qьрар кьрийә hәр'ә, тө жи пер'а hәр'ә, ле мьн у дйа хwә бир нәкә, бьзанбә wәки гөндда хушк у дйа тә дьминьн у тьме жи hивйа нә'ме тәнә. Ле бона бәхтәwарийа хwә тө гәрә бьфькри, бәхтәwарийа тә дәсте тәйә, тө өса бьки, wәки к'өлфәта тә, тә фә'мкә, тө жи we фә'мки, тәхмина мьн hәма әw йәк жи бәхтәwарикә мәзьнә...

Мәщит we дьнhери у ле тер нәдьбу, әwи дьхwәст тьме Зәйтун хәбәрдә у әw гьлие weйә аqьл ььбhен, паше әwи готә Зәйтуне:

— Зәйтун, демәк әw бу гьлиед тәйә пашьн?.

— Зедә тьштәки нькарьм бежьм,

— Нькари, р'астә.

— Мәщит гот у qөлап qәльне хьст, паше we ньhери. We дәме Нина hат, бәр wанар'а дәрбаз бу. Qәй те бе-

жи әwe әw нәдитьн. Зәйтуне Мәщит ньһери у гот:

— Нина һерс буйә, һәрә мал.

Р'ожтьра дьне Бәйазе у Зәйтуне Мәщит, Нина у Мери вәрекьрьн. Мери нәдьхаст бьчуйа, әwe пирьк кәмез кьрьбу у дьгот:

— Пирке, пирке, на, на.

Нәне фәмкьр, wәки qизьк нахwәзә wанарә һәрә, нахwәзә пирьке бьһелә. Әwe дәсте qизке зоре жь стуе пирьке дәрхьст у бае хwә кьрә автое. Бу курийа Мерие әw гьрийа у дәсте хwә авитә пеша пирьке, гьрт. Нәне дит чар набә, шәлмаqәк дае у гот: «Әз дьбежьм ве дәре әве бьбә бәйани, әва кәвтекә ведәрейә иди буйә агьр». Бәйаз чәв һесьре Мерие кәт дьле we һат бьтәqә, бу хөлә—хөла һесьра жь чәве we авитьн, әwe нәдьхwәст, wәки кәсә һесьре we бьбинә, кәр-кәр әw тәмьзкьрьн у диса бәрбь Мерие чу. Дәсте хwә дьрежи we кьр у гот:

— Мери әз qөрба, нәгьри, әзе зутьрәке бемә бал тә, дә нәгьри, нәгьри эша тә бе мьн, дә wәрә бал мьн тә пачкьм, һесьре тә тәмьзкьм. Мерие пирьке ньһери диса пөрчие хwә кьр у дәсте хwә дьрежи we кьр. Ле Нәне алие Бәйазе жи нәньһери, зәрп дәсте Мерие хьст у дәре автое гьрт. Дәсте Бәйазе нав һәweда ма, бу курина Мерие, бу ахин Бәйазе, гава авто рекәт тәе бьгота автое дьле we бьр, әмьре we бьр. Әw щида ма у пәй автое ньһери, йа кө чьqа дьчу дурдькәт. Зәйтун жи кәләка we сәкьшбу, әwe Бәйазе дьһери у төрөш нәдькьр бьдә хәбәрдане, әwe тьре

кө һәма тәк хәбәрәке жи бежә, Бәйазе бьгьри. Әwана әщещә өса сәкьнин, кәта авто өнда бу, кәтә пьшт топьк. Паше Зәйтун незики Бәйазе бу у гот:

— Дае, әзиза мьн, дә әм нәрьн иди чь сәкьнии?, Чун бьра сьламәтибә, we диса бен.

Бәйазе кәсәрәкә кур раһишт у Зәйтуне ньһери, кәр у лал әwана бәрбь мале чун. Растә, кәта мале әwe хәбәрнәдьда, ле дьле wә дьшәwти, дәсте Мериейи бьчуки кө дьрежи we кьрьбу бәр чәве we бу. У awa һәрдө жи кәр у лал рәх һәв дьчун, ле һәрдө жи дьхwәст хәбәрдьн, дьхwәстьн бьдьнә бәр дьле һәв, ле нәдьбу, ькарьбун хәбәрдана, дьле wан хәбәр нәдитьн һәвра бьготана. Бәйаз дьхwәст бьгьрийа, тер бьгьрийа, wәки qә нә ьнәки щәрче дьле we дайнә, ле Зәйтуне дьхwәст зу бьгьһижә мале, тәне бькәвә отаха хwә у кәр-лал бьфькьрә, бьнәлә, брина we кур бу, әwe нәдьхwәст тө кәс we бьрине бькәсә.

* * *

Эварәке Зәйтун тәне отахеда руньшти дәстньвисаред зара дьһери, Бәйаз дәрда һат у сәр көрсие пешбәри we руньшт. Зәйтуне кө әw дит, дәфтәр данә алики у гот:

— Дае тө кәта ньһа чьра ранәзайи, qәй бина тә тәне дәрнае, әре?,

Бәйазе щарәкә майин дәфтәре we данә бәр we у гот:

— На, чьра тәнемә, әз қөрба, әз һьма өса һатьм бьнһерьм чька тө чь дьки? Тө хәбата хwә бькә, мьн нәньһерә. Зәйтуне we ньһери к'әнийа, паше албома шькьле хwә дае, wәки әw хwәра мьжул бә. У әwe жи диса дәст бь ньһерандьна дәфтәра кьр. Эщеща wәхт сәqьр дәрбазбу. Бәйазе йәко—йәко шькьл дьнһери у фькьра хwә дәрһәqа һәр йәкеда дьгот, ле ньшкева әwe шькьләки ньһери у жь щи хwә рабу бәрбь Зәйтуне чу:

— Зәйтун, qизе, әва Мәщит нинә? Һәла бьнһер, йан бәр чә'ве мьн те к'ъвше.

Зәйтуне лева хwә гәст, хwә шашкьр, ле иди дәрәнгбу. Бәйазе шькьл дибу, әwe шькьл дәсте Бәйазе гьрт у гот:

— Әре дае, әва һьма Мәщитә, төйә расти. Бәйазе we ньһери у тәе бьгота дьгот чawa Мәщитә, ле тә чьра кәта ньһа тьштә мьнра нәдьгот, тә чьра нәдьгот, wәки wи насдьки? Зәйтуне әв йәк фә'мкьр, сәре хwә кьрә бәр хwә у гот:

— Дае, растә, әз гөнәк'арьм, wәки кәта ньһа тәра тьштә нәготийә, ле ньһа һәрге дьхwәзи әзе сәрһатийа мә тәра бежьм. У әwe серида дәст бь сәрһатийә хwә у Мәщит кьр, Бәйазе бе дәнг у кьз гөһ дьда we, тәне һәй щарна дькьрә ахин, йан жи щарна дьгот: «Wи ла чә'ве мьн көрбуйе», у гава Зәйтуне к'ётакьр Бәйазе гот:

— Wәки өсанә wә һәвдө кьзкьрийә у Мәщите мьн тө һьшти йәкә дьн стәнд, әре?

— Wәләһ Мәщите мьн корбу ахьр, чawa әwи тө һишти.

Зәйтуне сәре хwә бәржеркьр у гот:

— Тьштә накә, дае, һьлбәт йазийа мә жи өсабу, ле тәне тьштәк мьн к'әдәр те, wәки әwана һаqас жи гөһ надьнә тә, Мәщит жи к'ъвшә гәлә-гәлә һатйә гөһастьне...

Аqьле мьн бәре әw өса нибу.

— Э, лао, гава көр чә'в жьн-зарe хwә дьк'әвн, иди де-бав жи бәр чә'ва наен. Qиза мьн, тө наж чь һәйи.

— Дае, өса нәвежә, чьра һьндьк көр һәнә, wәки де у баве хwә ронайа чә'ве хwәра жи хwәйдькьн, һаqа һәнә.

— Э, әз чawa бькьм, лао, һьлбәт, бәхте мьн жи әw бу, жьна wи гәлә бехәйсәтә, гәлә хwәкьзә, дьбе бьра Мәщит пештьри мьн тө кәсира хәбәрнәдә, тө кәси кьзнәкә. Мьн тәмамйа сьнәт у qәwата хwә да Мәщит, әw бе бав хwәйкьр, мәзьнкьр, да хwәндьне. Мьн тьре сьбә-дөсбә әз кө йа хwә к'әтьм, көре мьн, бука мьне we мьн хwәйкьн, ле к'а, мьн нә кө тәне хwәйкьрьна wан, ле qә таки бал хwә—мала хwәда нәдит. Әз қөрбана wи бьм, бьра ньма хwәшбә, чә'ве мьн ле зьһабә, бьра әз тарскьм, ле готьна мьн әwә, әw бьн qоле жьнеданә, бе we гавәке навежә, ләма әw һатийә гөһастьне. Ах, бьра ньһа тө бука мьн буйаи, бьра дури Мәщит ае мьни шәве жи төнәбуйа.

Зэйтуне кӏодитэрылие, ме пэлаки кӏокӏми сэр Бэйазе кърынэ гот:

— Тыштэ накӏэ ыкие небуме бука тетлӏе бумэ диза тэ.

— Дае, Wэки тӏо бука мынбуйаи, кэта эз бымрэма жи тӏо бал мын буйан, лэ ныпэчӏ, диза сыништи йи, сьбэ дӧсбэ тӏо жи нэри хwэра бьстыри...

— Дае, тӏо чырэ тыштэ ӧка дэбэжи тэтрэ мын кӏмеркьэ зэе жьбалгэ нэрыкӏ тэтынэвбьельм, тӏо шар. Бэре эжлын, эзе ӏэвэ мер накьм, лэ нэрке мер кърынэкэ мын жи нэбэ, эз жь бал тэ пештър тӏо щийа да нэчьм, эзе тъме бал тэи бымкӏэ эзиза мынбуйи. Тӏо щара эзтэ, тэне, ӏвийа тӏо кэсиваснэпелым. Зэйтуне ава гот у эw рамуса.

Пэйс Зэйтуне нама, тэра Татийа вэ сэбе, бира мын чу, мын бьда тэ, wайа, wе сэр къшебатэйэ, ӏо кэ-хwэ нелькър? Эwдэ чь ныпсийа? Нawанни, дэдэрнэра Мернеда тынтэ ныпсийа?

— Эре, ныпсийа, — элеща ӧсынт дэрнэра Нэнеда жи. Мернеда жи ныпсийа, Ныпсийа, wэки эwу Мери wе эсэ бен. Нэрге эмы къхwэзынӏ Бэйазе тӏо Эдэ чама нахwэзын, ныпсе бьра, есэ бен.

На дае эзе жьныпсим, бьра ӧсенятмик эмэ ныпсийа, we бе уи дидиа нэчьм. Нэне бьдэтэ.

— Чawа жь Нэне бьдэтэ? Эwи кыше хwэ ӧнда кърийэ? Эре Мэщит, тӧе ӏэла гэлэ тышт ниша мынки. Зэйтун тӧ ныпа жера бынывисэ, wэки дийа тэ дьбежэ, ӏэргэ, эw qэлэта ӧса бык, иди бьра бирк, wэки дийа wи ӏэйэ. Ӏэрге дьхwэзэ бе бьра Нэне жи бинэ, лэ тэне тӧ щар бьра нэе.

— Дае, эзиза мын, тӧ чьqас рэ'ми, эзе ныма ныпа жера нэме бынывисым у чь кӧ тэ гот, гышки бынывисым. Дэ ныпа нэр э хwэра рыкэт разе, тӧ архайинбэ, эз тӧ щар нанельм Мэщит we гэва нэраст бык, нанельм, wэки Мери бе де бминэ. Гава Бэйаз чу, Зэйтуне нама Мэщит щарэкэ майин жи хwэнд, дьле we давит, гава нэр хэбэрэкэ wи дьхwэнд. Эwе кэта дэй щари эw нэмэ хwэнд, паше эв хэбэрана wэкъландьи «Ӏэрге дьхwэзи эз бэхтэwарбым, wэки ӧсанэ бэхтэwарийа мын тойи, бей тэ бой мын тӧ бэхтэwари тонэ. Мын хwэхwа, тӧ дэсте хwэ ӧндакьри, лэ ныпа мын тӧ дити, у наскьри, чьмки тӧ гэлэ-гэлэ жь мын дурк'эти». Зэйтуне хэбэре пашьи wэкъландьи «дурк'эти», ах Мэщит, Мэщит тӧ ньзани, qэ ньзани чь агьрэ дьле мында дьшэwьтэ, тӧ ньзани wэки шэв у ро тойи бэр чэве мын, тӧ ньзани у тӧ щари жи пе накэси, тӧ щари гэрэ ньзаньби бой тэ дьлэк дьшэwтэ у даг дьбэ. Бьра бьфькри эз беисафым, бьра бьзаньби эз ньзнакьм, бьра бьзаньби эз гэлэ дури тэмэ, эw тэра у жьн-заре тэра к'арэ. Лe йа дьла бьра дьладабэ Мэщит, лe ныпа, qэ лазьм нинэ тӧ we йэке бьзаньби, ныпа гэрэ тэне тӧ тьштэки бьзаньби: «wэки эзэ беисафбум, wэки эз тэ ньзнакьм». Эw бой бэхтэwарийа тэ к'арэ Мэщит».

Awa, əw гələки р'уньшт, паше бəлгəки к'аг'а һьлда у нəмə ньвиси.

«Мəщит мьн у дае нəма тə хwəнд, əм гələки бəр хwə к'əтьн у дае жи гələки һер'с бу. Тö əwe фькьра дəрһəqа Нəнеда жь сəре хwə дəрхə, Нəне к'öлфəтəкə башə, дьлсаг'ə, тö гəрə р'йа ə'мьрə р'аст нишани wеки, сəр р'йа р'аст бьди сəкьнандьне, əw к'öлфəта тəйə, у дйа Мериейə, тö ве йəке бирнəкə т'ö щар. Һəрге дьхwəзи бей бал мə, Нəне у Мерие һьлдə wəрə. Əз гələки шабум, wəки Мери иди хwə-хwа wəр'а кöрманщи хəбəрдьдə, wа мəщбур дькə, wəки һун пер'а к'öрди хəбəрдьн, əw бой мьн гəлə шабунəкə мəзьнə. Паше Мəщит ван р'ожа дьqəwьмə əз меркьм, хорт жи мəк'тəба мəда дəрсдар дьхəбьтə, əз гələки wи бəгəм дькьм у баwарки кəвтеке нак'ьшинə дə'wəта мə. Һьлбəт wəхте дə'wəте əзе ə'сə ə'ламəтие бьдьмə wə, тö т'əви Нəне у Мерие бей. Бь гьлики Мəщит əз һивие жь тə дькьм тö т'əwqе хwə жь мьн бьqəтини, əз йəки дьне кьз дькьм...».

Əв щöмла пашьн əwe бь зоре ньвиси, дəсте wе дьлəрьзин, ле гəрə бьнвисйа, чьмки öса лазьмбу.

* * *

Жь wе р'оже эп'ещə wəхт дəрбаз бьбу. Р'ожəкə һавинейə хwəшбу. Дəшта феза гöндда нава кöлилк у һешнаеда чəнд мəри р'уньштьбун у дəнге хəбəрдан, к'əне wан дурва дьһатə бьһистьне.

Ле һьнəки дури wана дö зар'о йəк wəкə һəйшт сали, ле йа дьне жи чар сали пəй мьньмьника к'əтьбун у мьнмьник дьгьртьн, кöлилк дьчиньн. Дурва əwана жь кöлилка нəдьһатьнə щöдакьрьне, деред һəрда жи ноли һəв сор бун, qəйт'əне сəр п'ор'е wанə сьпи, ə'йнси гöлбун. Йа мəзьн мьнмьникəк гьрт у гот:

— Ч'ич'əк, һəла бьнһер' чьqас р'ьндə, һəла мьле хwə чаwа дьбə тинə.

Ч'ич'əке wе ньһер'и у к'əнийа, гот:

— Пəй тö дьбежи мьле хwə, на, мьл нинə, п'əр'ə. Йа мəзьн гот: «На мьлə, нə п'əр'ə у аwа йəке го мьл, йа дьн п'əр', əwана гьһиштьнə бал де у бавед хwə е кö һьнəки дури wан р'уньшти хwəр'а хəбəрдьдан. Йа бьчук ноли мьнмьникəке бəрбь де р'əви, хwə авитə п'есира wе у гот: «Ьне, чь дьбежьн п'əр', йане мьл, де wе ньһер'и у йа дьне, тьштə фə'мнəкьр, паше qизька мəзьн гот:

— Ч'ич'əк дьбе п'əр'е мьньмьнике, ле əз дьбем мьле wе, к'ижан р'астə? Пирке, дə тö жи бежə к'е р'астə? Ч'ич'əке де һьшт у бəрбь пирке чу, хwə авитə п'есира wе, əw пачкьр у гот: «Пирке дə тö бежə к'е р'астə?». Йа мəзьн жи һат бал пирке əw кə'мезкьр у əwe жи гот: «Пирке, дə бежə, к'е р'астə: Бəйазе жи һəрдö жи кəмезкьрьн у гот: «Əз qöр'бана wəмə, һун һəрдö жи р'астьн, мьл жи дьбежьн, п'əр' жи дьбежьн, ле дьһа р'астə бежьн п'əр'». Ч'ич'əк к'əнийа у əwe жи гот: «Əре, əм һəрдö жи р'астьн». У щарəкə майин жи əwана

пирьк пачкьрьн дәсте һәвдӧ гьртьн у диса бәрбь кӧлилка у мьнмьника р'әвин.

— Зәйт'ун, мьн баwарнәдькьр, wәки хенжь зар'а хwә әз карьм зар'ед хәлqе кьзкьм, ле тӧ баwар дьки ньһа әз Мерие у Ч'ичәке жь һәвдӧ дәрнахьм, әз һәрда жи qаси һәв кьз дькьм.

Нәне аwа гот у Мәщит ньһер'и.

— Зә'ф р'азимә Нәне щан, Ч'ичәк хӧлама тәйә,— Зәит'уне гот.

Ле мере Зәйт'уне Сальк бь кәнәк гот: «Дәрәwә кәта мәрьв һәвдӧ кьзнәкә, зар'е һәв жи кьзнакә, wәки ӧсанә бәре ә'wльн һун һәвдӧ кьздькьн, р'астә? Әwе ӧса Зәйт'уне дьнһер'и у пер'а фьрнах дьбу тәйе бьгота бәнгйа кәвт саланә.—

— Һьлбәт, әм'һәвдӧ кьздькьн, әз ньһа ве гаве йа Зәйт'уне qә йа хушка хwә надьм,—Нәне гот у Зәйт'уне ньһер'и. Бәйазе жи wана дьнһер'и у фьр'нах дьбу.

Wана аwа хәбәрдьда гава зар'а щарәкә дьне бәзйанә бал wана. Һәр йәке жь wана баqе кӧлилка гьртьбунә дәсте хwә, гава незики де у баве хwә бун һәр йәке баqәq дане. Зәйт'уне Мери да кәмеза хwә, әw пачкьр ле Нәне Ч'ичәк. Мәщит у Сальк wана дьнһер'ин у фьрнах дьбун.

СӘРӘЩӘМ

1 Дӧ шайи 3
2. Кьрька qәнщ 10
3. Гӧнде мә 15
4. Әз дьбахшиньм, ле дьле мьн 23
5. Аwа жи дьqәwьмә 39

Сима Сәмәнд

ДӦ ШАЙИ

Р'едактор ӘРӘБ ШАМИЛОВ
Корректоре контрол ЛӘТ'ИФЕ Ә'МӘР
Һунәрмәнд Д. САРГСЙАН
Р'едакторе бәдәwәтие Ан. В. ГАСПАРЙАН
Р'едакторе техникие О. С. П'АНИКЙАН

ВФ 06888 Т'әмбә 627 Тираж 500

Т'әслими нәшьрхане кьрьнә 17/IV 67 с.
Бона чапкьрьне һатйә qолкьрьне 17/XII с.
К'ағәз № 2 70×108 1/32 Бәлге мәнгәне 2,97
Бәлге нәширәте 2,2
Qимәт 7 к.

Нәшьрхана 1—е йа сәрwертийа сәнайа полиграфейә сәрәкәйә комитеа пресаейә дәwләте, рәх Совета Министред Р'еспублика Әрмәнистанейә Советиейә Сосиалистие.

72 96/60

ҚИМӘТ 7 коп

EZDIKI.COM